

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET FOLYÓIRATA

CXLVI. évfolyam • 2011. december

ALAPÍTVÁ

1862-BEN

„Legjobb a legjobbak között”

Szépen muzsikált az erdő a Nógrád megyei *Prima Primissa*-díj átadásakor.

Oklevéllel, szoborral és egymillió forintos csekkel járó díjat elsőként a művészet kategóriában győztesnek nyilvánított **Szabó Lajos** erdőmérnöknek, művészeti programszervezőnek, a „**Muzsikál az erdő**” Alapítvány elnökének nyújtották át.

Csomor Gábor, a *Prima Primissa*-díj kuratóriumának tagja elmondta, hogy eleddig minden alkalommal részt vett a nógrádi díjkiosztón és érzékelhette, hogy az elmúlt hat év során milyen minőségi fejlődésen ment át a gálaműsorok formája, tartalma.

Az ünnepségen átadták az „Év megyei erdésze” díjat is, melyet az ipolytárnóci **Szarvas Imre** vehetett át.

Ügyességi verseny traktorral diákoknak

A Bársony István Mezőgazdasági Szakközépiskola szervezésében került sor Csongrádon a VII. Diák Traktoros Vetélkedő megrendezésre. A rendezők célja most is az volt, hogy felhívják a fiatalok figyelmét a közlekedésbiztonság fontosságára, a közlekedési szakma szeretetére, továbbá, hogy megteremtse a rendszeres megmérettetés lehetőségét a hasonló képzésben részesülő hallgatók között.

A verseny a KRESZ-szabályok ismeretéből, valamint ügyességi feladatokból állt, a traktoros kategória jellegének megfelelően. Közlekedési ismeretekből egy 55 kérdéses feladatsort kellett a versenyzőknek megoldaniuk. Legnehezebb feladatnak talán a pótkocsival történő tolatás bizonyult, hiszen a pótkocsit egy „garázsba” kellett betolítani. Az átsóthalmi Bedő Albert Erdészeti Szakközépiskolát képviselő versenyzők – *Vecsernyés Zsolt* és *Szerző Martin* – a II. helyen végeztek.

Földi Csaba

Gombát csak ellenőrizve!

A gombamérgezések megelőzése és a vadon szedett gombák nyomon követhetősége érdekében vadon termett gombát forgalomba hozni vagy feldolgozni csak gomba-szakellenőri igazolással lehet a Vidékfejlesztési Minisztérium (VM) november 25-én hatályba lépő rendelete szerint.

A rendelet meghatározza a gombaszakellenőrök tevékenységét, ellenőrzését, a gombaminősítést; a gomba felhasználhatóságának feltételeit; a gombaforgalmazás nyomon követhetőségét; a gombamérgezéssel kapcsolatos esetek kezelését.

A rendelet értelmében vadon termett gombát forgalomba hozni vagy feldolgozni ezentúl csak gomba-szakellenőri igazolással lehet. Ellenőrré az válhat, aki gomba-szakellenőri tanfolyamot végez és sikeres vizsgát tesz; öt évnél nem régebbi munkaköri szakmai alkalmassági igazolással rendelkezik és tevékenységét bejelenti a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatalnak. (Gomba-szakellenőri tevékenységet az is végezhet, aki igazolja, hogy 1955-1984 között közép- vagy felsőfokú gombaismerői képzettséget szerzett.)

A piacokon és árusítóhelyeken 2008 óta rendezetlen körülmények között folyik a vadon termett gombák árusítása; a rendelet mellékletei olyan formanyomtatványokat is tartalmaznak, amelyek a piaci árusításhoz, illetve a vendéglátóipari, kereskedelmi felhasználáshoz szükségesek, hozzájárulnak a gombatételek nyomon követhetőségéhez.

A rendelet alapján a tárca később kiegészíti a Magyar Élelmiszerkönyvi irányelvet és a kapcsolódó mellékleteket.

A harmadik oldal

A Dalai Láma, mikor arról kérdezték, hogy mi az, ami leginkább meglepi az emberiséggel kapcsolatban, ezt válaszolta:

„Az ember. Mert feláldozza az egészségét, hogy pénzt keressen. Aztán feáldozza a pénzét, hogy visszaszerezze az egészségét. És mivel olyan izgatott a jövőjével kapcsolatban, hogy elfelejt élvezni a jelen; az eredmény az, hogy nem él sem a jelenben, sem a jövőben; úgy él, mintha soha nem halna meg, és aztán úgy hal meg, hogy soha nem is élt igazán.”

Tartalom

<i>Lomniczi Gergely:</i> Évzáró Küldöttgyűlés, 2011.	362
<i>Pápai Gábor:</i> Beszélgetés Palaczky Józseffel	364
<i>Konkoly-Gyuró Éva:</i> A tiszafa (<i>Taxus baccata</i>) kultúrtörténeti, táji és kertészeti vonatkozásai	366
<i>Rónai Ferenc:</i> Erdésztechnikus-képzés, -foglalkoztatás	369
Akit megérint Selmec szelleme	370

<i>Pápai Gábor:</i> Regionális „Erdős nap” a Hortobágyon	372
<i>Gencsi Zoltán:</i> Biodiverzitás és természetvédelem a magyar Alföldön	374

Világszerte 150 millió hektárnyi erdő telepítése	375
<i>Lomniczi Gergely:</i> 60 éves a Tanulmányi Erdőgazdaság ..	376
<i>Hirka A., Szabóky Cs., Szócs L. Csóka Gy.:</i> 50 éves az Erdészeti Fénycsapda Hálózat	378
<i>Lengyel Sándor:</i> Országos szakmai verseny Piliscsabán	381

<i>Pápai Gábor:</i> Erdészholgyek a Pilisben	382
--	-----

<i>Kiss Danuta Stanislaw, Tompa Mónika:</i> Az egyetemi Könyvtár szolgáltatásai	384
<i>Sárvári János:</i> Végveszélyben az erdészeti szakirányítás!	387

<i>Pápai Gábor:</i> „Lefelé a létezés lejtőin”	388
---	-----

Az Országos Erdő Tanács 5. ülése	390
--	-----

<i>Pápai Gábor:</i> Szarvaspörkölt szarvashiba nélkül	396
--	-----

<i>Pápai Gábor:</i> Hubay Miklóstra emlékezem... ..	397
---	-----

ERDÉSZETI LAPOK • Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata CXLVI. évfolyam 12. szám (december)

FŐSZERKESZTŐ: **PÁPAI GÁBOR** • A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG ELNÖKE: **HARASZTI GYULA**

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG: Bartha Dénes, Detrich Miklós, Lengyel László, Lomniczi Gergely, Oroszi Sándor, Puskás Lajos, Sárvári János

SZERKESZTŐSÉG: 1027 Budapest, Fő u. 68. Telefon: 201 62 93 • Mobil: 06 30 97 15 255 • e-mail: erdlap@oe.hu • www.erdeszetilapok.hu

KIADÓ: Országos Erdészeti Egyesület, 1027 Budapest, Fő u. 68. • Levélcím: 1021 Budapest, Budakeszi út 91. • FELELŐS KIADÓ: **ZAMBÓ PÉTER elnök**

Nyomdai munkák: INNOVA-PRINT, Budapest • Felelős vezető: ifj. Komornik Ferenc

A kézirat lezárva: 2011. november 25.

ISSN 1215-0398

Terjeszti az Országos Erdészeti Egyesület. Felvilágosítást a lappal kapcsolatban az Egyesület ad. Megjelenik havonta.

A beküldött kéziratokat, fényképeket nyilvántartásba vesszük. A cikkek, írások nem feltétlenül azonosok a szerkesztő véleményével, azok tartalmáért mindenkor a szerző felel. Honoráriumot megegyezéssel csak felkért írásokért, illetve grafikai munkákért fizetünk.

A címlapon: Hédl András kerületvezető szobra a soproni Károly-kilátónál. Fotó: Pápai Gábor

Évzáró Küldöttgyűlés, 2011.

Szakmaiság, erkölcsi tartás és becsületesség – fogalmazta meg az Egyesület megújításának alap gondolatait Zambó Péter elnök az évzáró Küldöttgyűlésen. Az Alkotmány utcai székházban tartott eseményen a küldöttek szavaztak a tagsági kedvezmények rendszerének kialakításáról és a 2012. évi tagdíjakról.

Ismét az Alkotmány utcai Székház Erdész termében tarthatta évzáró ülését az Országos Erdészeti Egyesület Küldöttközgyűlése. December 8-án közel hatvan küldött és érdeklődő érkezett a mai Nemzetgazdasági Minisztérium épületébe. A Székház ismét méltó helyet adott az év értékeléséhez és az Egyesület jövőjét jelentősen befolyásoló döntések meghozatalához egyaránt.

A szokásos és szükséges formai bevezetés (létszám megállapítása, napirend elfogadása) után Zambó Péter elnök értékelte az Egyesület 2011. évi működését. A nehéz, de eredményesnek minősített időszak munkáját meghatározták a titkárság személyi változásai. Júniustól Lomniczi Gergely személyében új főtitkára van az Egyesületnek, aki mellett a titkárságot Mester Gézáné Jucika május óta nyugdíjasként vezeti.

„Több álommal is le kellett számolnunk az idei évben” – mondta az elnök, elsőként a MTESZ vagyomból való részesedést említve. A MTESZ adóssága olyan mértékű, hogy a Fő utcai ingatlan értékesítésből befolyó esetleges bevétel annak rendezésére lesz csak elegendő. Helyesnek bizonyult ezért a Budakeszi

útra történő költözés, ahol közben otthonra lelt az Egyesület.

Szintén le kellett számolni azzal az álommal, hogy jelentős támogatásokat lehet szerezni az Egyesület működtetéséhez. Központi pályázatokat szinte alig írtak ki az idei évben. Az NFA támogatás 2010. októberi megszűnése, a pályázatok hiánya és emellett a költségszínvonal emelkedése komoly gazdasági nehézségek elé állította 2011-ben az Egyesületet, ami a költségek visszafogásával és a működési tartalékok felderítésével reagált, eddig eredményesen. A költségcsökkentés nemcsak a helyi csoportokat és szakosztályokat érintette, hanem a működés minden területén megmutatkozott. Csökkent az iroda bérleti és működési költsége, az elektronikus banki rendszer bevezetésével a banki költségek és a pénzügyek intézéséhez szükséges munkaidő, jelentősen kevesebb külföldi utat finanszírozott az Egyesület. Néhány területen sikerült a bevételek növelése. Korrekt, kiszámítható pártoló tagi díjrendszert fogadtak el az állami erdőgazdaságok, sikerült növelni a tagság fizetési fegyelmét, és az Erdészeti Lapok hirdetési bevétele is meghaladja a korábban jellemző értékeket. A nehézségek ellenére összességében sikerült biztosítani a működést, aminek 2011-ben is komoly sikereiről számolhatott be az elnök.

Elsőként említette a 2011-ben erdészeknek adományozott nagyszámú állami kitüntetést, amiben az Egyesület aktívan közreműködött. Szintén kiemelendő az idén 10 éves jubileumát ünneplő Erdészcsillag Alapítvány működése, ami fennállása alatt 15 millió forint segéllyel

mintegy 350 szociálisan rászorult kollégát és 20 tanulót támogatott illetve 2 millió forintot adományozott az árvízkárosultak és a vörös iszap katasztrófa károsultjai számára. Az idei évben külön köszönettel tartozunk Kovács Péter és Kovács Péterné felajánlásáért, akik végrendeletükben veszprémi lakásuk egyharmad részét az Alapítványra hagyták.

Bár nehéz területről van szó, de több komoly sikert is elért a szakmai érdekvégyesítő munka. Ezek közül kiemelkedik az erdő fogalmának szerepeltetése az új Alaptörvényben. A jövőre nézve is irányt mutatnak a szakmai képzés és az erdei iskolák kérdéskörében készített egyesületi állásfoglalások.

A partnerszervezetekkel ápolt kapcsolatok közül Zambó Péter kiemelte a Magyar Fejlesztési Bank Zrt-vel kialakít

tott jó viszonyt, amit dr. Seregi János ügyvezető igazgató Egyesületünkbe történő belépése is jelez. Külföldi kapcsolataink közül német és szlovák szervezetekkel fűztük szorosabbra a viszonyt. Az Egyesület saját rendezvényei közül kiemelendő a zalaegerszegi vándorgyűlés vagy a 15 ezer látogatót vonzó jubileumi XV. Erdők Hete. Fentiek fényében nehéz, de eredményesnek értékelhető évet zárunk 2011-ben – köszönte meg Zambó Péter minden egyesületi tisztségviselő, programokon résztvevő tag munkáját és aktivitását. Értékelése szerint sikerült alakolni illetve megerősíteni azokat az alapokat – a szakmaiság, az erkölcsi tartás és a becsületesség hármasság pillérét – amelyekre építve a kor kihívásaira választ adva újítható meg az Egyesület működése.

Az elnöki évértékelés után ünnepélyes szavazással deklarálta a Küldöttközgyűlés a második világháború után jogutód nélkül megszűnt Magyar Erdészeti, Vadászati Műszaki Segédszemélyzet Országos Egyesülete (MEVME) szellemi örökségének felvállalását. Az esztergomi iskola körül szerveződött egyesület tárgyi értékei – köztük az „Istenfélelem, Szeretet, Munka, erre tanít bennünket az erdő örök bölcselete” jelmondatot tartalmazó zászló – eddig is az OEE Könyvtárban voltak elhelyezve. Mostantól a tárgyi értékek őrzése mellett a szellemi értékek továbbvitelére is elkötelezte magát Egyesületünk.

Az egykori tagtársak adományaiból felépített Székház méltó helyszínt biztosított a jövő működését meghatározó kérdések tárgyalásához. A tagdíj rendszer átalakítását tartalmazó napirendi pont felvezetésekor Zambó Péter elnök rámutatott arra, hogy külső működési források nagyobb arányú bevonására a jövőben kicsi az esély, ezért az Egyesület megfelelő színvonalú működését a belső, fix bevételek arányának és mértékének növelésével lehet csak biztosítani. A tagdíj bevételek növekedése egyben növeli a működés szá-

badságát és függetlenségét. Az Egyesület akkor tud tovább élni, akkor tudja megőrizni 160 éves múltjához méltó helyét a hazai szakmai és civil életben, ha képes megújulni, tagjainak a kor színvonalán elvárt szolgáltatásokat nyújtani. Ezért a tagdíj rendszer átalakításával párhuzamosan tagsági kártya bevezetése kezdődik, amelyhez különböző, jelentős anyagi előnyöket jelentő kedvezmények kötődnek. Már az elmúlt hónapokban jelentős kezdő kedvezménycsomagot sikerült összeállítani. Ennek értelmében az OEE tagsági kártya tulajdonosa kedvezményes áron veheti igénybe az erdőgazdasági szálláshelyeket (vadászaházak, ökoturisztikai központok), 5% új gép vásárlási kedvezményt vehet igénybe a STIHL márkakereskedésekben, megkapja az Alexandra Könyvesbolt hálózat 5 ill. 10% kedvezményt biztosító törzsvásárlói kártyáját, 5% vásárlási kedvezményre jogosult az ország minden Harmónia Vadászboltjában és 2%-os új autó vásárlási ill. 10% szerviz kedvezményt vehet igénybe az esztergomi Volkswagen és Skoda márkakereskedésben. Emellett például sportszer és további autóforgalmazókkal folynak a tárgyalások a kedvezményt adók körében bővítésére. A jövőben szintén kedvezményként járma az Erdészeti Lapok az OEE tagjai számára,

kommunikációt olyan kiemelt eseményeken keresztül, mint az Erdők Hete vagy az Év fája kezdeményezés.

A Küldöttközgyűlés résztvevői komoly és alapos vitán mérlegelték az Elnökség által előterjesztett javaslatokat. A legtöbb felszólaló a tagdíj mértékének emelésével egyetértett, a problémák közül leggyakrabban az Erdészeti Lapok egységes ki küldése jelentkezett. A küldöttek döntő többsége (1-1 tartózkodás illetve nem szavazat mellett) kiállt az OEE működését megújító elnökségi javaslatok mellett, így 2012. január 1-től a következők szerint változnak a tagdíjak. Havi 100 forint a tagdíj a tanulók, munkanélküliek, GYES-GYED-en lévők számára. Havi 300 Ft-ot fizetnek a nyugdíjasok és havi 800 Ft-ot az aktív dolgozó tagok. A tagdíjat két részletben lehet fizetni, mértéke minden évben a fogyasztói árindex változásának megfelelően növekszik. Az új tagdíj rendszer a tagnyilvántartás aktualizálásával párhuzamosan lép életbe.

A helyi csoportokon keresztül ki küldendő adategyzetítő lapokat 2012. január 27-ig kell majd minden tagnak visszaküldenie, ami egyben a tagdíj befizetésének határideje is.

A határidőre fizető tagok február folyamán kapják meg tagsági kártyájukat, amellyel a fenti kedvezményeket igénybe vehetik.

Az év utolsó napirendi pontjaként a küldöttek szavaztak a 2012. évi program-pont lényegi elemeiről, melyek között első helyen szerepel az Erdészeti Lapok 150 éves jubileumának ünneplése.

Végezetül elnökünk a közelgő ünnep alkalmából a családdal, szeretettinkkel töltött meghitt Karácsonyt, és eredményes Újesztendőt kívánva zárta be a közgyűlést.

Lomniczi Gergely
Foto: Pápai Gábor

Huszonöt év, huszonöt eredményes mérleg

Interjú Palaczki Józseffel, a 25 éves Dunaker Kft. ügyvezető igazgatójával

25 év egy emberöltő, ami mai, zűrzavaros világunkban egy működő cégnek sem kevés. Hiszen alakulása éveiben éppoly zaklatott és kiszámíthatatlan volt a helyzet, mint manapság, nemcsak cégek, hanem országok „táncolnak” a csőd szélén. De az sem meglepő, hogy földrészeket kezd rengetni a sok-sok tényező miatt kialakult gazdasági válság. Ezért öröm olyan vállalkozásról hallani, mely állja a sarat és különösképpen azért, mert a vállalkozást – esetünkben a DUNAKER Kft.-t – erdész szakember irányítja.

– Kezdjük a kezdeteknél.

– Gazdaságilag és politikailag zűrés és kiszámíthatatlan időszakban, a nulláról indultunk 1986-ban. A belföldi piacok bizonytalankodtak, ismert vállalatok alakultak át kiismerhetetlenekké, jelentős kapacitások lehetetlenültek el pénzügyileg pillanatok alatt. Helyi közösségek kerültek száználmas emberek befolyása alá.

– Piacot szervezni akkor sem volt könnyű.

– Voltak céljaink, és voltak terveink a célok elérésére. Hittünk abban, amit csináltunk, és nagyon tudtunk örülni a kezdeti kis sikereknek. A hagyományos fa piacokat főleg Ausztria és Olaszország jelentette. Az állami erdőgazdaságoknak kitaposott útjaik voltak, az állami gazdaságok és mezőgazdasági termelőszövetkezetek göröngyösebb ösvényen haladtak. Részben követtük a hagyományokat, de igazán a távolabbi piacok nyújtottak új terepet és megélhetést.

Franciaországig, Spanyolországig, Portugáliáig vittük a magyar föld és a magyar munka termékeit. Tíz év alatt szó szerint Európa minden térségében kiépültek a kereskedelmi kapcsolataink. A szövetkezetek, az állami gazdaságok, s nem sokkal később az állami erdőgazdaságok termékeit is szállítottuk Görögországtól az Egyesült Királysáig, Skandináviától Szicíliáig. S ekkor már növekedni kezdett és szárba szökken a magán-szektor.

– A helyzetértékelést tett követte.

– A piacok megszerzésének volt egy speciális formája. A legtöbb helyen úgy adtunk el, hogy kihagyva az értékesítési láncból a külföldi importőröket és a nagykereskedőket, közvetlenül a felhasználóknak szállítottuk az árut. Ez az eljárás hazánkban novum volt a maga idejében. Bár kívánatos lenne, úgy tudom, ma sem általánosan elterjedt gyakorlat szakterületünkön.

– Ilyen egyszerű lenne?

– Az eljárás időigényes és fáradtságos. A felhasználói szintű piacok feltárása, a sok-sok kliens fölkeresése, meggyőzése, az elaprózott szállítások szervezése és a vételár behajtása kiterjedt marketingmunka és macerás meló. De igen nagy előnye a biztonság. Így a vállalatunk nem volt kiszolgáltatva a külföldi nagykereskedők vásárlási szándékának, áralakítási kedvének és fizetési hajlandóságának. Korlátok között persze, de nagymértékben a magunk urai lettünk.

– Természetesen hazai árut szállítotok.

– Igen, a termékeinket Magyarországon szerezzük be. A termelést gyakran finanszírozzuk, a szállításokat gyors fi-

zetéssel segítjük. Külföldön számos marketingeszközt alkalmaztunk. Kivettük a részünket az akác európai népszerűsítéséből. Filmet forgattunk az akácról és annak felhasználásáról. Te mint alkotó, ezt tudod, hiszen az akácról készült film az AgriCinéma 2005 Fesztiválon Párizsban díjat kapott.

Az akácból készült termékeket elvittük Olaszország, Franciaország, Spanyolország, Németország, Anglia, Törökország, Kína, Bosznia-Hercegovina, Ausztria nagy szakmai kiállításaira. A nemzetközi faipari árukiállításokon öt nyelven jutnak el prospektusaink a szakközönséghez, és a standjainkon öt nyelven érdeklődhetnek a látogatók a hoszteszeinktől az akácfa tulajdonságai iránt.

A szőlészetek és gyümölcültetvények számára készített fűrészelt vagy hasított akácoszlopokból és -karókból több ezer kamionnal szállítottunk a mediterrán országokba. Az üzlet tizenöt éve működőképes. Ezekon a tájakon feltárult előttünk az örökös napfényben élő emberek gondolkodásmódja és kultúrája. Sokat tanultunk belőle.

A szabadtéri építészethez használt akácfatermékeket az Alpoktól északra értékesítjük, szintén jelentős mennyiségben. Belgium, Németország, Skandinávia vállalataival és polgáraival megismerkedni, szervezetségüket, mentalitásukat tanulmányozni, s főleg összehasonlítani a déli kultúrák társadalmaival – jó iskola volt.

– Gondolom, a kollegáid szeretnek a cégnél dolgozni.

– Munkatársaim közül sokan a cégalapítás idején jöttek dolgozni a DUNAKER-hez, s innen mentek nyugdíjba vagy máig nálunk tevékenykednek, s majdnem mindannyian barcsiak. Többségében húsz-huszonöt éves munkaviszony jellemző a DUNAKER-nél. Tehetséges, állhatatos és sikeres emberek, köszönet illeti őket az eredményeinkért.

– A nyelvtudás nyilvánvalóan alapkövetelmény.

– Ahogy a kereskedelmi tevékenységünk bővült, úgy egyre több fiatal szakemberre

lett szükségünk. Mára készen állunk a generációváltásra, a kollégák mindegyike két vagy három idegen nyelven beszél. A DUNAKER-nél a munkatársaim egyidejűleg hat idegen nyelven fogadják az ügyfelek telefonhívásait.

– *Más jubileumod is volt ebben az évben...*

– Éppen ötven éve léptem be a gemenci erdőgazdasághoz, mint a Soproni Erdészeti Technikum előfelvételi erdészgyakornoka.

Most úgy érzem, új időszaknak kell következnie. Hamarosan átadom a vezetést Gábor fiamnak. Békességgel és nyugalommal tölt el, hogy van sorsörökösöm, s hogy ő jobb alapokkal bír a munkához, mint amilyenekkel én rendelkezhettem.

– *Mondhatjuk, hogy teljes a csapat a jövőre nézve is...*

– Közgazdász, pénzügyi, jogi szakemberek a munkavállalók a DUNAKER-nél, s erdészek is vagyunk néhányan. Tizenkét alkalmazottunk szervez, irányít, nyilvántart és könyvel a központban, s partnereinknél mintegy háromszáz ember dolgozik folyamatosan a megrendeléseink teljesítésén. Európai piacainkon kereskedelmi hálózat képviseli az ügyeinket. Korrektek a partnerkapcsolataink, ez feltétele a sikeres együttműködésnek.

– *Úgy tudom, van saját ültetvényetek is.*

– A kilencvenes évek közepén megszereztük egy olasz nemesnyár-klón magyarországi szaporításának és értékesítésének kizárólagos jogát. Elvégeztük a honosítási kísérleteket és 2005-ben a Luisa Avanzo klónt az OMMI államilag elismert fajtának minősítette. Nagy erénye a klónnak az igen erőteljes fiatalkori növekedés, azt gondolom az energia-termelésben lehet jelentősége a következő években ennek a nyárfajtának.

– *Egyéb tevékenységgel is foglalkoztok...*

– A piaci kör folytonos szélesítése és a partnerkör bővítése közepette az utóbbi évek egyik fejlesztése a játszótérépítés és a fából készült szabadidéri gyermekjátékok gyártása és forgalmazása.

A játszóeszközök TÜV-minősítettek, mindenben megfelelnek az uniós előírásoknak. 2010-ben a projekt Magyar Termék Nagydíj elismerő oklevelet kapott.

Az volt a szándékunk, hogy a sok külföldről jött fém, fenyő és műanyag játzóterekkel szemben alternatívát kínáljunk a helyi fa alapanyag, művészi alkotómunka, mérnöki tervezés, kivitelező munka, helyi értékesítés és szervező erő terén.

– *Nemrégben rövid hírt adtunk arról, hogy cégetek komoly elismerésben részesült.*

– 2010-ben az „Arany Európa Díj a Minőségért” (Golden Europe Award for Quality – New Millennium Award) elismerést kaptuk, melyet ünnepélyes külsőségek között adtak át Párizsban.

Nem versengés eredménye volt ez az elismerés. Nem írtak ki pályázatot, nem lehetett jelentkezni, pályázni, benevezni sehová, csak jött egy felkérő levél a díj átvételére. Örültünk neki.

– *Az íróasztalodon Don Quijote és Sancho Panza szobrát látom...*

– Jó és kell is néha álmodozni, de muszáj mindig a földön járni.

– *Miben foglalnád össze sikereitek lényegét?*

– Szeretünk mindannyian az élet napos oldalán járni, de a siker szerintem egy szaldó. „Volt már részem siker és bukás is...” Ha az egyenleg jó, minden jó, „csak a derű óráit számolom.” Mindvégig nélkülözhetetlen társam, segítőm volt Gombár Éva. Ő is erdőmérnök, és negyven éve a feleségem. Nélküle felét sem értem volna. A családi háttér és az alkotó munkatársi közösség nélkül nekem nem ment volna. Derűs alkotómunka. Ilyen közegben a tevékeny akarat célba ér, s nem annyira munka, mint inkább multság huszonöt pozitív mérleget produkálni.

– *Köszönöm a beszélgetést, és azt, hogy nemcsak a „Gyökerek és lombok” első kötetének teljes költségével támogatva indítottad el a sorozatot, hanem számtalan tanulmányút és jelen lapszám finanszírozásával is hozzájárult a DUNAKER a szakma és az OEE eredményes munkájához.*

Kép és szöveg: **Pápai Gábor**

Arany európa díjat kapott a DUNAKER Párizsban

A barcsi DUNAKER KFT a közelmúltban „ARANY EURÓPA DÍJ A MINŐSÉGÉRT” (GOLDEN EUROPE AWARD FOR QUALITY – NEW MILLENIUM AWARD) elismerésben részesült, melyet az idén 25. alkalommal adtak át a díjazottaknak ünnepélyes külsőségek között Párizsban a kereskedelmi főhatóságok, a diplomáciai testületek, valamint az ország gazdasági és kulturális vezető személyiségei jelenlétében.

A díjat 1985-ben alapította a Trade Leader's Club (Kereskedelmi Vezetők Klubja), és odaítélése 112 ország 7000 tag-vállalkozójának javaslata alapján történt. Az elismerést az a vállalat nyerheti el, amely Európa piacain kereskedik vagy más módon tevékenykedik Európa javára.

A trófea Martín Perillán szobrász által alkotott, bronzból és márványból készült szobor (a képen), valamint a díj elnyerését igazoló oklevél.

A trófeát több más cég között francia, portugál, indiai, orosz, mexikói, Egyesült Arab Emírátságok-beli vállalatok társaságában 2010. március 1-jén vette át Bognár Mária gazdasági vezető, Palaczkai Józsefné üzletág-vezető és Palaczkai József ügyvezető igazgató.

A tiszafa (*Taxus baccata*) kultúrtörténeti, táji és kertészeti vonatkozásai

Tiszafa-matuzsálemek

A tiszafát tartják Európa leghosszabb élet-tartamú fájának. Igaz, az idős fák üreges törzsében nem számolhatjuk meg az évgyűrűket, több olyan fa ismert Európaszerte, amelyek ezer vagy akár kétezer évnél idősebbek. Skóciában, a perthshirei Fortingallben álló 4 méter átmérőjű famatuzsálem korát legalább 2000 évre becsülik (1. kép). A normandiai Estry-ban található idős példány kora hozzávetőlegesen 1600 év (2. kép). Németországi koros tiszafákról tudósít az Erdészeti Lapok 1891-ben a Különfélék rovatban a berlini National Zeitungra hivatkozva. Berlinben az urak házának kertjében áll két idős tiszafa, melyek közül az erősebb példány kerülete 170 cm, korát 800 évre becsülik, és mint a birodalmi főváros egyik nevezettségét mutogatják. Mecklenburgban is van egy példány, melynek kerülete mellmagasságban 2 m. Korát az ottani erdészek 1000 évnél is többre becsülik. Hazánk idős tiszafáit *Majer Antal* gyűjtötte össze, és adott róluk leírást az 1974-ben megjelent „A Bakony tiszafása” c. könyvében. Hazánk legöregebb példánya Hencsén található. A 17 méter magas, közel négy méteres törzskerületű, fa alakú, kétágú tiszafa az alapítóról elnevezett Márfly-park egyik legfőbb díszje. Az arborétumban a legrégebben ültetett növények valószínűleg a 19. század első feléből származnak, azonban ezt a tiszafát 300-400 évesre becsülik a szakemberek.

A tiszafa fája is igen erős, rugalmas és időtálló. Régészek szerint az egyik legidősebb fennmaradt fa kézműves termék az Essexből származó dárda 450 000 évvel ezelőtt készült. Később elsősorban íjakat készítettek belőle, főként Nyugat-Európában. I.e. 3000-1800-ból származó íjakat mutat be a zürichi múzeum. Berlinben őrzik az egyik legrégebb tiszafa szobrot, Teje egyiptomi királynő arcmásával az i.e. 1400-as évekből.

A halál és az öröklét fái

A fatisztelet alapja a fák szilárdsága, időtállósága, több emberöltőnyi léte. A fák hosszú élettartamukból adódóan az állandóságot jelentik, ugyanakkor a természet folytonos körforgását is mutat-

1. kép. A Pertsbireben található fortingalli rangidős európai tiszafa

ják. Az öröközökre az ember a történelem során nem pusztán mint az evilági lét stabil jeladóira tekintett, hanem az öröklét szimbólumaiként ismerte el azokat. Eleink a fákhoz a hiedelmek világában életet és halált, isteneket társítottak, Föld és Ég összekötőiként tekintettek rájuk.

A halálszimbólumról korábbi írásainkban említést tettünk főként a vízpar-

ton élő fáknál. Ennek alapja, hogy a görög mitológiában a Styx folyó és az ezt kísérő növényzet a halál és élet határmezsgyéjét jelenti, s lám, *Erdődy* szerint a görög mitológiában a Styx és az Acheron partján *Taxus* díszlik. A tiszafát azonban nem élőhelye, hanem mérgező volta miatt tekintették halálfának. *Plinius* szerint e fa bogyói halálos mérget rejtenek, s aki annak fájából készült

2. kép. A normandiai tiszafa-matuzsálem

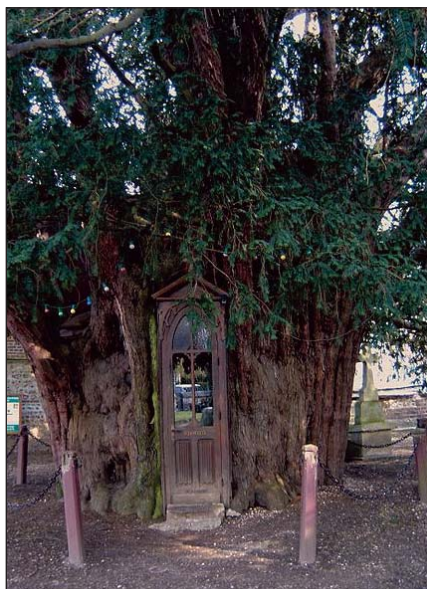
* NyME

kulacsot használ, menthetetlenül veszve van. Füstje a ternyőtiszafának (a tiszafa korábban, főként Erdélyben használt neve – a 'ternyő' szó – Székelyföldről származik, jelentése száraz vagy törpe növéstű) az egereket kipusztítja, s a belőle készített nyilak az azokkal megsebesítetteket biztosan megölik. Egyedül *Theophrasztoz* hozza fel enyhítő körülményül, hogy e fa lombozatja a kérődző állatokra nézve nem veszélyes, amit *Borkhausen* azzal a megjegyzéssel erősít meg, hogy számos vidéken juhok, kecskék és tehének a *Taxus* lombját minden hátrány nélkül megesszik, s attól igen jól tejelnek – írja *Erdődy*.

A feketészöld, szikár, komor hangulatot árasztó tiszafáról így ír *Kubinyi Ágoston* az 1842-ben megjelent könyvében: „Elejétől fogva az emberek a tiszafát mérges hatásánál fogva halálfának nevezték. Aristoteles, Julius Caesar, Plinius, később Paracelsus s egyebek példákkal bizonyítják, hogy a tiszafa alatt elaludt emberek meghaltak, a fának levelét megevett ökrök, tehének megdöglöttek. ... egy anya három apró gyerekeinek, kikről azt hitte, hogy gilisztások, a tiszafa leveleiből nagyobb mértéket beadott, kik nyomban nyughatatlanok, halaványak, hidegek, bődultak, eszelősek lettek, és néhány óra múlva mind meghaltak.”

A kelta hagyományban is megjelenik a tiszafa mint halálfa. A belőle kinyert méreggel vetett véget életének a vezér, *Catuvolcus*, hogy a vesztes csata után ne kelljen megélnie a római alávetettséget. Az ókori Görögországban és Rómában Hekaté halálistennő fája volt, aki a fogyó Hold megszemélyesítője, ellentétben a növekvő Hold és a születés Diánájának. *Graves* fanaptára a tiszafát december 23-ára teszi, a téli napfordulóra. Az ír fanaptár a fenyővel, az újjászületés fájával párban teszi a tiszafát az év utolsó napjára. „A tiszafának a fenyő nemcsak szemre tökéletes ellentétpárja. Az utóbbi magjai ehetőek, sőt egyes fenyőknek pl. a mandulafenyőnek a magja a Földközi-tenger mellékén kedvelt csemege is. A tiszafa helyét a naptárban az is indokolja, hogy igazán akkor fejti ki mérgező hatását: lombja télen több mérget (taxint) tartalmaz, mint nyáron” – írja *Jankovics*.

Asztúriában egykoron hitték, hogy a tiszafa teremt kapcsolatot az ember a föld és az elődök között. Mindenszentek napján tiszafaágot vittek a nemrégiben eltemetettek sírjára, ami mutatta nekik az utat az árnyékvilágba való

3. kép. A normandiai tiszafa az odvas törzsbe épített kápolna bejáratával

visszatéréshez. A tiszafát – mint a halál és az örök élet szimbólumát – kápolnák, templomok és temetők kertjébe ültették, különösen :szaknyugat-Franciaországban és Nagy-Britanniában. A normandiai öreg tiszafa természetes törzsébe kápolnát építettek be (3. kép). Termetes famatuzsálem él Surreyben a Waverley Abbey romos falain (4. kép).

Olykor a kolostorkert közepére is tiszafát ültettek. Példa erre az ír Muckross Apátság fennmaradt alaprajza. Ebben látható a „yew tree” felirat, amely a *Taxus* angol megnevezése. (5. kép). A Majna melletti Frankfurtban, a sценkenbergi szerzetesrend kertjében is áll egy hatalmas példány, melynek kerülete mellmagasságban mérve 220 cm – adták hírül a 19. század végén. De falkak főterein is találkozunk vele, ahol a tanácskozásokat tartották, és a település fontos ügyeiben döntéseket hoztak.

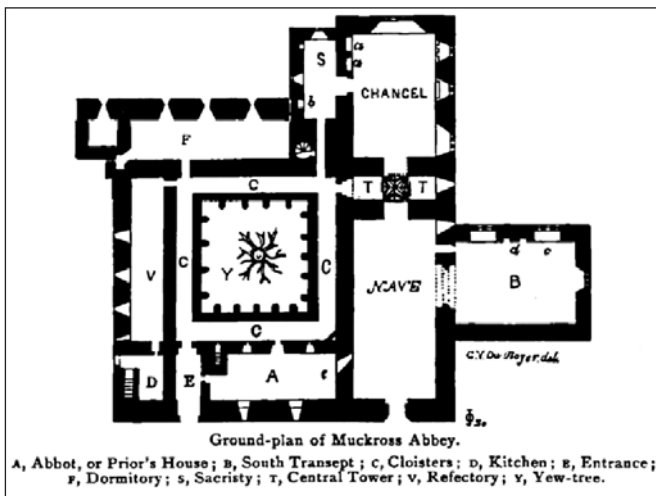

4. kép. *Taxus baccata* több évszázados egyede Angliában (Image: Aljos Farjon)

A tiszafa a helynevekben és a tájban

Borbás 1895-ben, a *Természet Világában* írt cikkében közli, hogy a „Tyza fa” 1250-től megtalálható a magyar oklevelekben és a botanikai irodalomban. A megnevezés *Chusiusnál* és *Beytbe Andrásnál* jelenik meg. Utóbbi szerint „Magyar országban is vagy, de igön ritkán”. A *Taxus baccata* magyar neve – tiszafa – minden bizonnyal szláv eredetű (Tissz) így nincs köze a Tisza folyóhoz. Ebből adódóan magyar helynevekkel közvetlenül nem hozható összefüggésbe. Azonban a német Eibe, a svájci Ibe, Yali, az angol Yew és a francia If nevű Európa-szerte megtalálható helynevekben [Yverdon (CH), Iberg (D), Les Iffs (F), Yeovil (GB)], ami a faj korábbi jelentős elterjedésére utalhat.

Erdélyben a Tordai-hasadék felett találunk tiszafákat. A szívós fák a magas szirteken dacolnak az elemekkel – adja hírül *Orbán Balázs* „Torda város és környéke” című művében olvasható igen plasztikus tájleírása. „De térjünk vissza a Patkós-kőre, honnan a letekintés e hasadékba valóban megdöbbenítő, de egyszerűen elragadó is. Lent az 1500 láb mélységű örvény fenekén ezüst érként ragyog fel a zúgó patak, mely százezer évek türelmes munkájával mosott és ásott magának e roppant sziklatömbbe bűbajos utat. Köröskörül sugár, minaret-szerű csompok lövelnek fel, melyeknek talpzata a hasadék örvénylő fenekéig hat le, míg kitornyosuló tarajukat a nap oda ütődő sugarai aranyozzák meg. És hogy e sziklatornyok finomul kicsipkézett s decorative ékített párkányzatai még szembeötlőbben kiváljanak, a természet rendező keze gyönyörű háttért illesztett oda, a midőn a hátuk mögötti sziklafalat gazdag szín pompájú gyopár és moha szőnyeggel vontta be, melybe fantasticus

5. kép. A Muckross Apátság alaprajza, középen az Y-nal jelölt tiszafával

arabeskeket szőnek az azt tarkázó kokozza és borsika-cserjék, míg a sziklák csúcsán a hegy bokrétajként leng egy-egy elárvult, előregedett tiszafa, búsan eresztve le a sötétlő galyainak csüngő szárnyait, mintha gyászolná fájának pusztulását, mintha érezné, hogy ő is csak a megközelíthetlenségnek köszönheti a kiirtástól való menekülését. Ő áll még kiirtásra szánt fájának utolsójaként, kipusztított gyermekei és unokáinak bús temetője felett, mignem a vihar egyszer őt is ki nem tépi a gyökszálaival görcsösen átölelt szülőszikla kebeléről.” Később így folytatja: „Nevezetesebb a szoros zárt hegyei közt a délioldali, az úgynevezett Monasteria, ősrégi nevén Nagy Király Erdeje, a mely méltán megérdemli elsőségét. ... A Monasteria oázist képez a Muntye kőtengerében. E hegy orma oly kopár szirtbuczkákból áll, mintha hullámzó tenger kövesült volna itt meg. Pusztá, kietlen sziklaoromzat, honnan a tenyészet száműzve van, csak itt-ott tengődik a szikla rétegei közé szorult gyér földcsíkokban egy-egy csenevész somfa, egy-egy árva borsika (borsfenyő) bokor, egy-egy öreg tiszafa, egy-egy hervatag sziklarózsa és gyopár. Egyetlen hely képez kivételt a

ról gazdag forrásanyagot szolgáltat a szakirodalom az 1800-as évek végétől, és *Majer Antal* részleteiben mutatja be e területet fent említett kötetében. A tiszafás 213 ha kiterjedésű, ez Európa második legnagyobb egyedszámú állománya, jöllehet az utóbbi évtizedekben a példányszám jelentősen csökkent. Híradások szerint a 20. század elejétől a közepéig tiszafaőr vigyázta a területet. *Timár* közöl adatokat a szakirodalomra hivatkozva a változásról. 1929-ben *Dabornaki* adatai szerint 94 351 fát számolt az állomány, 1975-ben *Majer* 120 ezer példányról tud, 1988-ban pedig *Gergyely* adatai alapján 24 800 egyed volt fellelhető. 1951 óta a Szentgáli tiszafás természetvédelmi oltalom alatt áll, így ez hazánk egyik legrégebbi természetvédelmi területe.

Díszkerti felhasználás

A *Taxus baccata* elágazó törzse, bokorfa jellege és jó nyírhatósága miatt alkalmas sövénynek, illetve facsoportban sötétzöld, egyöntetű háttérként kiemeli a virágos cserjék, évelők és egynyáriak színes díszét. Kedvelt fafaj volt a barokk korban, igaz Franciaországban elsősor-

ban a puszpángot telepítették nyírott sövényként. *Rapaics* szerint a tiszafát főként Skóciában Jakab király idején karolták fel. A skótok ma is becsben tartják a fajt, különösen a fortingalli példányt. Az ebből vágott szaporítóanyagból létesítettek csaknem egy mérföld hosszú sövényt Edinburghban az angol Királyi Botanikus kertben, génmegőrzési célból.

Hazánkban jelentősebb előfordulása a Bakonyban, Szentgál község határában található. Emellett a Bükkben Lillafüred mellett él kisebb populáció. A Szentgáli tiszafás-

ban a puszpángot telepítették nyírott sövényként. *Rapaics* szerint a tiszafát főként Skóciában Jakab király idején karolták fel. A skótok ma is becsben tartják a fajt, különösen a fortingalli példányt. Az ebből vágott szaporítóanyagból létesítettek csaknem egy mérföld hosszú sövényt Edinburghban az angol Királyi Botanikus kertben, génmegőrzési célból.

Hazánkban Eszterháza barokk kertjében a 20. század elején készült, ma is látható, a kastély mögött elterülő, legyező alaprajzú parterre-ben a tiszafákkal keretezett gyepfelületeket az első világháború előtt virágok ezrei díszítették. Mára már pusztán a kúp alakúra nyírott tiszafák maradtak meg (6. kép). A főbejárat mögötti díszudvar rekonstrukciója során 2011. április 5-én délelőtt *Esterházy Antal herceg* ültette el az első tiszafát, ahonnan a korábbi, nagyméretű fákat a kastély mögötti parkba telepítették át. (7. kép)

A tiszafa kertészeti felhasználásakor figyelembe kell vennünk, hogy gyermekjátszóterek, iskolák, óvodák kertjeiben kerülendő az ültetése. Parkokban azonban szép díszítőelem, fényesöld lombja mellett a piros magköpenyű termés is dekoratív. A terebélyes növekedésű alapfaj mellett az oszlopos 'Fastigiata' az aranylő levelű és a sárgatarka lombú 'Aurea' változatok a leggyakrabban ültetettek. Az 'Adpressa Aurea' néhány méter magas cserje, hajtásai aransárgák. A 'Dovastonianana' magas bokor, értékes fajta. Megjelenése rendkívül szép, csüngő hajtásvégei különös megjelenést kölcsönöznek a növénynek. A 'Repandens' lassan növekvő, alacsony, elterülő fajta, talajtakarónak kiváló, de zöldtetők beültetésére is alkalmazható. A 'Standishii' Angliából származó, a század eleje óta ismert, lassú növekedésű, aransárga hajtású, szélesebb, oszlopos növény.

6. kép. Eszterháza barokk kertjének nyírt tiszafái (Fotó: a Szerző)

7. kép. Tiszafa Eszterháza kastélyának megújuló díszudvarában

Erdésztechnikus-képzés, -foglalkoztatás

Az Erdészeti Lapok októberi számában jelent meg Lett Béla–Stark Magdolna–Horváth Sándor írása az erdésztechnikusok foglalkoztatási helyzetéről és karrierlehetőségeiről.

A szerzők szerint ma az állami erdőgazdálkodásban 1065 kerületvezető erdész, erdész, segéderdész (FEOR 3125), és (FEOR 6211) tevékenykedik. Az erdészeti kivitelező vállalkozásokat 600 erdésztechnikus irányítja, amelyek további 1000–1200 erdésztechnikust foglalkoztatnak, bár ezek között többen mellékállásban végzik a munkájukat. Mindez azt jelenti, hogy mintegy 2800–3000 erdésztechnikus tevékenykedik a magyar erdőgazdálkodásban.

Kézenfekvő tehát, hogy áttekintsük ennek a szakembergárdának az utánpótlását jelentő középfokú szakképzés helyzetét.

Az erdésztechnikus-képzésről dr. *Folcz Tóbiás* már az év elején írt egy átfogó cikket. Én a képzés jelenlegi állapotával és annak elemzésével szeretnék foglalkozni.

Szaktanácsadói mivoltomból következően teljes rálátásom van az ország erdészeti és vadászati szakképzésére.

Valamennyien tudjuk, hogy a középfokú szakemberképzés ebben a szakmában az eszköz- és költségigényes képzések közé tartozik. Tradícióiból eredően nemcsak a képzés, hanem a szakmára nevelés is kiemelt feladata az iskoláknak.

Ma Magyarországon négy iskola tekinthető ezen a téren tradíciókkal bíró intézménynek. A két legrégebbi a soproni és a szegedi technikum. Ide sorolható még a barcsi és a mátrafüredi iskola, amely utóbbi az egyedüli az országban, amely erdészeti szakképzés céljára jött létre.

Sokáig ezek az iskolák gondoskodtak a középfokú szakember-utánpótlásról, és a beiskolázások során megfelelő meritési arányból válogathattak. Ennek eredménye, hogy az erdőgazdaságoknál ezekből az iskolákból kikerült tanulók látják el a szakmai feladatokat.

A mezőgazdasági iskolákat elért válságos időszak és a fejkvóta szerinti finanszírozás több intézményt és fenntartót készítetett arra, hogy tanulót vonzó képzéseket indítson és így jusson elegendő diákhoz és finanszírozási lehetőséghez.

Ebben a körben számos esetben az erdésztechnikus-képzés is megjelent.

Tudvalévő, hogy ma elegendő egy fenntartó döntése ahhoz, hogy bármilyen képzés elindulhasson.

Sajnos ma nincs lehetőség arra, hogy a szakképesítésért felelős miniszter szakmai szempontok, személyi és tárgyi feltételek alapján, azok hiányossága esetén megakadályozza a képzés indítását.

Sok esetben a minisztérium és annak háttérintézménye, a Vidékfejlesztési, Képzési és Szaktanácsadási Intézet már csak akkor értesül egy agrárképzés indításáról, amikor az intézmény a záróvizsga központi tételeiért jelentkezik.

Ezzel a jelenséggel találkozhatunk az erdésztechnikus-képzésben is. Ma az említett négy iskolán kívül erdésztechnikus-képzés folyik Mátészalkán, Hajdúböszörményben, Nyíregyházán, Szőcsénypusztán és tanfolyamos formában Csongrádon. Szakmai alapozó és előkészítő évfolyamok vannak Pápán, Székesfehérváron, és meghirdették a képzést Egerben.

Természetesen én nem kárhoztatom ezeket a fenntartókat és intézményeket, mert mindenkinek elemi érdeke a túlélés – jogszabályok adta kereteik közötti – keresése. A ma is jól csengő erdészeti és vadászati képzés ígéretével tanulóhoz lehet jutni. Ennek etikai vonatkozásait nem kívánom boncolgatni, de nézzük meg a hatásait.

2012-ben 233 nappali tagozatos és 78 levelező képzésben résztvevő végzős tanuló fog vizsgázni ezekben az iskolákban. Az újonnan képzést indító iskolák feltételei össze sem hasonlíthatók a tradíciókkal bíró iskolákéval. Hiányzik az a hagyományteremtő és -őrző légkör, amely erre a szakmára nemcsak szakmailag, hanem emberileg is felkészíti a tanulókat. Néhány esetben még szakképző évfolyam indítását sem tervezik, csak az érettségig tartják ott a tanulót, aztán ha erdésztechnikus akar lenni, jelentkezzen Sopronba, Szegedre vagy Barcsra. A szakma sem fogadja el a hiányosan felkészített, gyenge szakmai eredményt felmutató végzetteket.

Ez a folyamat azt eredményezi, hogy kevesebb a jelentkező a tradíciókkal rendelkező iskolákba. Azzal a jelszóval, hogy a gyerekeknek ne kelljen sokat utaznia, olyan képzést kap, amely erősen megkérdőjelezhető, tehát csalódások várnak rá. Az évente végzettek száma meghaladja a 300-at, ami indokolatlanul

nagy, és elhelyezkedési nehézségeket jelent. A feleslegesen nagy létszám képzésére fordított pénz elvész.

Ma ez a helyzet az erdésztechnikus-képzés terén és ennek szabályozása komoly feladata a szakképzés irányítóinak. Kimondható nyíltan és felelősséggel, hogy a végzettek számának és a foglalkoztatás adatainak ismeretében jelenleg az erdésztechnikusok esetében jelentős túlképzés van az országban. Az, hogy még nincs sok regisztrált munkanélküli erdésztechnikus, annak köszönhető, hogy a képzés és nevelés hatására olyan fiatalok kerülnek ki, elsősorban a tradicionális iskolákból, akik más területekre kerülve is megállják a helyüket.

Véleményem szerint el kell érni, hogy a szakmák indítását megelőzően ellenőrizhető legyen az intézményekben a személyi és tárgyi feltételek megléte. Ne legyen elegendő egy önkormányzati fenntartói döntés, hanem legyen szakképesítésért felelős miniszter engedélyéhez kötött a szakindítás.

A demográfiai adatok ismeretében elkerülhetetlen lesz az intézményhálózat racionalizálása. Fontos szempont, hogy a racionalizálás szakmai szempontok szerint történjen és ne fűnyíró elv vagy politikai megfontolás tárgya legyen.

Az idősebbek még emlékezhetnek arra, hogy a szakképzés minisztériumhoz tartozása idején hozzáértő szakemberek ismerték és segítették az agrárszakképzést. Ez a szellemi kapacitás ma is megvan, csak meg kell teremteni a szakmai szempontok szerinti irányítás személyi és tárgyi feltételeit. Csak remélni lehet, hogy a szakképzés átszervezése során az agrárszakképzés területén nem esnek áldozatul komoly múlttal, eredményes jelennel, elkötelezett tantestülettel bíró intézmények.

Fontos lenne egy nyelven beszélni. Olyan szakmai irányítás szükséges, amelyik képes közvetíteni a gazdálkodó szervezetek elvárásait és a szakképzés igényeit. Sajnos ebben a pillanatban ennek a közös nyelvnek nem látom a szakavatott hatósági döntéshozóit. Közszóban a szakképzési törvény, számos aggodalomra okot adó változtatással, amelyről majd akkor derülnek ki a hiányosságok, amikor aprópénzre kell váltani.

Dr. Rónai Ferenc
igazgató, VM VKSZI szaktanácsadó

Akit megérint Selmec szelleme

2001. november 30-án, Kassán írták alá azt a nyilatkozatot, amelyben a selmeci Alma Matert elődintézménynek tekintő egyetemek és főiskolák hitet tettek a selmeci hagyományok folytatása mellett.

Most is az 1443 és 1491 között épített késő gótikus Szent Katalin templomban került sor a jubileumi ünnepélyre, amit a Kassai Nyilatkozat aláírása alkalmából rendeztek.

Az elszármazott felsőoktatási intézmények vezetői és más notabilitások, így *Náblík András*, a Nyugat-magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kar dékánja, *Nadezda Babiaková*, Selmecbánya főpolgármester asszonya, *Fónagy János*, a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium parlamenti államtitkára, *Baranyay László*, a Magyar Fejlesztési Bank elnök-vezérigazgatója, *Balogh Csaba*, hazánk pozsonyi nagykövete, *Seregi Já-*

nos, az MFB agrár- és zöldbank főigazgatóságának ügyvezető igazgatója, *Nyíri János*, az MFB szövője, *Zambó Péter*, az Országos Erdészeti Egyesület elnöke, *Kiss László*, az OEE alelnöke, *Lomniczi Gergely*, az OEE főtitkára, valamint *Göbölös Péter*, a Gyulaj Zrt. és *Bugán József*, a Szombathelyi Erdészeti Zrt. vezérigazgatója.

Nadezda Babiaková emlékeztetett a Mária Terézia által alapított akadémia jelentőségére és arra, hogy tíz évvel ezelőtti nyilatkozatukban kilenc felsőoktatási intézmény, majd néhány év múlva újabb két intézmény nyilvánította ki akaratát a selmeci hagyományok ápolása mellett.

Náblík András dékán 2006-ban elhangzott szavait idézte: selmec szelleme jelképe az összetartozásnak, amit csak összetartozással lehet megővni. Csak az érti meg Selmec szellemét, akit megérintett.”

A templomi ünnepség után a Szentháromság téren felfejlődött a szalamander, s a menet élén a hintóban „Mária Terézia” foglalt helyet. Őt követték a szalamandert alkotók, majd a soproni waldenesek a zászlókkal. Utánuk a helyi erőket képviselő, klopacskával vezényelt bányászok, majd a tanárok tömbje következett.

A menet a Szentháromság-szobrot megkerülve elvonult a városháza előtt, s a néhány évvel ezelőtti fölavatott alapítási dombormű megkoszorúzása következett, majd a menet elindult az akadémia felé.

A Bányászati Palota a bányászklubos Gaudeamusa után *Jan Totkovic*, a Mikoviny Sámuel Vegyipari Szakközépiskola igazgatója üdvözölte a megjelenteket, és hangsúlyozta, hogy ilyen magas rangú vendégeket még nem köszönhetett e falak között. Ezután a Selmeci Társaság alelnöke köszönetét fejezte ki, hogy a

vendégek elfogadták a meghívást, így „nem érezzük magunkat egyedül”.

Fölidézte a több mint száz évvel ezelőtti alkalmat, amikor az akkori miniszterek felavatták az Erdészeti Palotát, az emléktáblát, amely ezennel ismét a helyére kerül.

Fónagy János államtitkár így kezdte ünnepi beszédét: „Aki már járt Selmecbánya girbegurba utcáin, a bánya mélyén, az tudja, hogy Selmecet elmesélni nem lehet, mert Selmec maga a csoda”. Majd így folytatta – „Amikor most itt járunk, az az érzésünk, hogy nem veszítettünk semmit, minden újrakezdhető. Ismerjük a pásztor és a két szalamandra történetét, s tudjuk, hogy a pásztor nevé fennmaradt.”

„Mit jelent a mai örökség? – tette föl a kérdést – A hagyományokhoz való ragaszkodást, amely kiemelt szerepet tölt be a diákság életében. A kemény munkát, a közösség teremtésbe vetett hitét.”

Reményét fejezte ki, hogy Kelet-Európa a kontinens gyorsan fejlődő, jó életet kínáló régiójává válhat. Emlékeztetett, hogy a tíz évvel ezelőtt aláírt Kassai Nyilatkozat a határokon átívelő összefogást bizonyítja, az egységes kultúrát és a szellemi összetartozást, mert a mai válságos világban különösen szükség van az együttműködésre. A magyar kormány célja, hogy visszahozzuk az Akadémiára jellemző felvilágosult szellemet, hogy Európa szabad szellemű szakemberei kerüljenek ki az intézményekből.

A beszédet követően *Fónagy János* államtitkár és *Ladislav Topolsky*, a Besztercebánya Megyei Önkormányzat alelnöke leleplezte a Bányászati Palota alapítására készített fekete márvány emléktáblát.

Topolsky köszöntőjében elmondta, hogy megérintette a történelem, „Most eljött az a drága perc, amikor megemlékezünk elődeinkről” – fogalmazott az alelnök. Majd így folytatta: „Köszönjük nekik, hogy elhozták ide a tudományt, a tudomány tisztelőt, a nagy emberi értékeket. De köszönet a maiaknak is, akik átvették a hagyományokat, amelyekhez hasonló nincs máshol a világon. Ezeket a hagyományokat át kell adni a mai generációknak.”

Örömmel nyugtázta, hogy 2012-ben sor kerülhet Selmecbányán a Bányászati Akadémia alapításának 250. évfordulója megünneplésére.

Az emléktábla újraavatása *Göbölös Péter* erdőmérnök kezdeményezését dicséri.

A sok egyeztetést igénylő munkálatok a Nyugat-magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kar Erdészeti Múzeumának szervezésében folytak, *Varga Tamás* igazgató koordinálásával. A tábla tartószervezete *Palánki Gábor* erdőmérnök irányításával a Gyulaj Zrt.-nél készült. *Tóth Viktória* és *Lengyel Máté*, az egyetem Faipari Mérnöki Karának hallgatói által megálmodott díszes keretet *ifj. Foltz Tibor*, a soproni Handler Nándor szakközépiskola tanára készítette.

Ezt követően a bányászkarok megkoszorúzták a Miskolcraól évekkel ezelőtt idetolt csillét, az erdészek pedig az Erdészeti Palotában, az ugyanakkor hozott Akadémiai Örökség emlékröngjénél tartottak megemlékezést. Itt, az épületben jelenleg működő Állami Felsőbb Erdészeti Iskola igazgatója, *Rudolf Valovié* köszöntötte a megjelenteket.

Náblík András, a Nyugat-magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kar dékánja ünnepi beszédében felidézte azt a 2006. október 14-ei estét, amikor meg-

érkezett Selmecre a soproni rönk. Majd így folytatta: „Hiszem, hogy a távolabbi és közelmúlt sérelmein felülemelkedni mindkét nemzet, magyarok és szlovákok közös, elemi érdeke. Tudom, hogy a közeledést nem szabad a legfelső szintről várunk, hanem mindannyiunknak kell azért tenni, hogy a személyes, intézményi, helyi és regionális kapcsolatok erősödjenek. Hiszem, hogy ez, és csak ez lehet a politikai közeledés záloga. Tudom, hogy még hosszú utat kell bejárnunk ahhoz, hogy az előítéletektől megszabaduljunk. De hiszem, hogy eljön az a nap is, amikor Wágner Károly emlékkövét elhelyezhetjük itt, az Akadémia Botanikus Kertjében.”

Emlékeztetett, hogy bár az egykori soknemzetiségű Akadémia szétszakadt, de a szellemisége az új intézményekben tovább él.

Dr. Viliam Pichler egyetemi docens, a Zólyomi Erdészeti Műszaki Egyetem fejlesztési és nemzetközi kapcsolatokért felelős dékánhelyettese beszédében kiemelte, örömmel töltötte el, hogy a soproni Erdőmérnöki Kar képzése visszatérhetett a hagyományos ötéves képzéshez, majd *Náblík András*sal együtt fölszalagozta az emlékröngöt.

ForestPress nyomán

Fotó: **Antli István**

Regionális „Erdős nap” a Hortobágyon

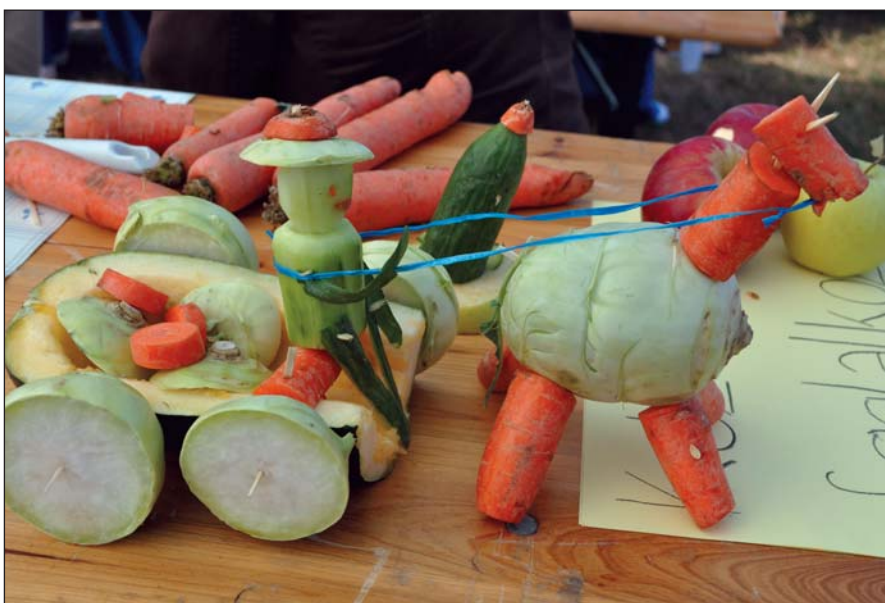

A Debreceni Helyi Csoport szervezésében került sor az eső regionális „Erdős napra” a hortobágyi Vásártéren, ahová Jász-Nagykun-Szolnok, Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár-Bereg állami és magánerdős erdészeit és családjaikat várta baráti összejövetelre *Gencsi Zoltán* régióképviseelő. Beszélgetésünk során megemlítette, hogy a hagyományos szakmai összejöveteleken, rendezvényeken nincs meg az a közvetlen, baráti légkör, ami közelebb hozná az erdészeket. Elképzelése az első regionális „Erdős nap” szervezésével az volt, hogy az állami és a magánerdőkben, valamint a püspökladányi ERTI-ben dolgozó kollégák szakmai előadásoktól mentes rendezvényre családotól jöjjenek el. Itt aztán koccintgathatnak a fér-

jek, receptet cserélhetnek az asszonyok és kergethetik egymást a gyerekek – mintegy szektorsemlegesen.

Nos, *Gencsi Zoltán* elképzelése nagyszerűen bevált, mert a több mint száz résztvevő együtt rottyogtatta a kondérokot, az erdészfeleségek különböző kézművesfogásokra tanították a gyerekeket. Ez utóbbiak közül a türelmetlenebbeket igazi csikós lovagoltatta. A szolnokiakat *Horváth Ernő* erdőpedagógus népszerűsítette ötletes játékaival. Ilyen volt a bütükből kivágott puzzle, a különböző méretű gurigákból építhető torony vagy a makkal teli láda, melyben kavicsgereket kereshélhetnek a nebulók. De nagy volt az érdeklődés a valószínűs zöldseges boltot felvonultató hölgyek asztalánál, ahol répából, uborká-

ból, karalábéból, tökből fúrhatták-fa-
raghatták alkotásaikat a fantáziadús
„művészek”, majd ezután kiélhették
magukat a mézeskalács-díszítésben is.
Végül elégedetten lakmározhattak a
frissiben kisült kenyérlángosból.

Miközben rotyogtak a különféle vad-
ból készülő kulináris művek, a helybéli
igazi pásztoroknál ízelítőt kaphattunk,
hogyan kell helybéli recept szerint slam-
bucot – *Nagy Imre* (Smoki), – szürkemar-
hapöröltet (*Kozma János*) készíteni. Fi-
nom is volt mindkettő, épp úgy, mint a
Biofaktura Kft. szabolcsi almából készült,
kóstoló gyanánt kínált almaleve.

A jó hangulatot fokozta a helybéli
asszonykórus, a Bakator népzenei
együttes és a táncház műsora. (Jó
hallani, hogy a hangtechnikus elvisel-
hető hangerőn kezelte készülékeit.)

A rendezvényen megjelent 90 éves
Tóth Béla bácsi örömmel állapította
meg, hogy jó ötlet volt az összejövétel
megszervezése, melyből többek remé-
nye szerint hagyomány kerekedik.

Kép és szöveg: **Pápai Gábor**

Hortobágyi slambuc-recept

Végy mintegy 15 dkg szalonnnyát. Ap-
rítsd fel koczkára. Tedd mindezt
bográcsba, melyet majd jól tudsz for-
gatni, és süsd ki a zsírt. A zsíron pi-
ríts oda kilónyi karikára vágott bur-
gonyát, reá önts annyi vizet, hogy el-
lepje. Ha forr, tartsd úgy vagy fertály
órát, majd törj reá fájntos laskatész-
tát. Rázogasd, forgasd össze, és kö-
zepes tűzön főzd mindaddig, míg le-
vét veszti. Közben kortyinkózhatsz
egy-egy meszely bort, de ne csak
igyál, hanem rázogasd, forgasd a ké-
szülő slambucodat, mert odaég. Ezt
ne várd meg, de pirosra sült az al-
ja, amit folyvást beléforgatsz a
massza közepébe. Így lesz igazán fi-
nom a slambuc. Légy türelmes, és
nehogy elsődz ebadta. Ha már jól ki-
gőzölgött a leve, szólhatsz a vendé-
geknek, hogy asztalhoz. De azt is le-
het, hogy körülülitek a bográcsot, s
úgy szeditek falatonként. Pislants
olykor evőcímboráidra, mert kinek
gyorsan jár a kanala, eleszi előled a
pásztor királyok mennyei eledelét.

Biodiverzitás és természetvédelem a magyar Alföldön

Emberöltökön át tanították, hogy a honfoglaló magyarok az Alföldön erdős-mocsaras tájat találtak, majd az erdők pusztulását a legeltető állattartás, a nagy marhahajtó utak kialakítása, a tartárjárás és a török hódoltság pusztítása, a faszén- és hamuzsírégetés, valamint a Tisza szabályozását követő szikesedés okozta. Tehát az erdők eltűnése és a szikesedés alapvetően emberi hatások következménye.

Pedig kétkedésre elgondolkodtató tények sora adhatott okot. Sem oklevelek, sem a több mint kétszáz éve született első katonai felmérések nem igazolják nagyobb kiterjedésű hortobágyi mocsarak és erdők jelenlétét. Az első katonai térképeken szereplők pedig alakjukat és kiterjedésüket napjainkig megőrizték. A folyószabályozás és az azt követő szikesedés miért nem hozott változást életükben? A 18. és 19. századi tudományos igényű és irodalmi útleírásokban (Pl.: *Tounson, Diderot, Petőfi* stb.) pusztai erdők létezéséről szó sem esik. Az ármentesítés nyomán kialakult fiatal (még kétszáz évet se megért) tájon hogyan terjedhetett el ennyire sok sziki kötődésű maradvány és bennszülött faj?

A 20. század végén kezdődő ökoszisztémák vizsgálatainak eredményei arra utalnak, hogy a több ezer évvel ezelőtti lejátszódott geológiai és hidrogeológiai folyamatok eredményeként az Alföld számos helyén, így a Hortobágyon is, a szikesedés alapfeltételei mindenféle emberi hatás nélkül kialakultak. Közülük negyvenezer éve jelenik meg a nyírségi homokkúp északi határán a Tisza folyó,

és onnan töri magát délnyugati irányba, közben magába fogadja az északról érkező hegyi patakok és folyók vizét. Hortobágy térségben azóta hatnak a szikesedési folyamatok. Tehát a korábbi elméletekkel szemben az alföldi, és ezen belül a hortobágyi szikesedés nemcsak a folyószabályozás következménye, hanem igen ősi, legalább a pleisztocén végéig nyúlik vissza. A legeltetés és a folyószabályozások csupán a szikesek további terjeszkedését és a típusát alakították.

Hogyan változik az Alföld képe a reform- és az azt követő korokban? A fiatal Széchenyi a vasúti közlekedésbe szerelmesedve tér haza Angliából. Álmai megvalósításának legfőbb akadály, hogy az ország negyede az előntesektől rendszeresen vizenyős terület. A szabályozott és így többnyire hajózhatóvá vált folyók teremtik meg a földutak csapásainak állandóságát és a vasúthálózat építésének feltételeit. A kiegyezésre már kész a „nagy” magyarországi vasútvonalak harmada.

A közlekedés fejlesztése azonban jelentős áldozatokkal járt. A hajdan gazdag folyó menti élővilág csak szűk, keskeny területen találta meg életfeltételeit. A kanyarulatok átvágásából holtágak, míg a gátépítéshez használt föld helyén kubikgödrök keletkeztek. A legeltető állattartást is segítő vizenyős területek kiterjedése 2%-ra csökken. Az ármentesítési munkák következtében rohamosan romlott a legelők minősége, amit csak tetézt a mind gyakrabban beköszöntő aszály. A gyepek állattartó képessége csökkent és évről évre

időszakossá vált. Ezerszám pusztultak a jószágok. „Elvittétek a vizeinket. Hoztátok vissza a vizeinket!” – követelték a nagy állattartó gazdák.

Az alföldi mezővárosok ekkor fognak kényszeredetten kutak ásatásába és enyhét adó szárnyékerdők telepítésébe. Majd évtizedeken át születtek sorban a nehéz helyzet kezelésére világmegváltó javaslatok: legelők feltörése és szántóként való értékesítése, legelők öntözése, közlegelők felaprózása, törzstenyésztő gazdaság létrehozása, gyeptől nyert szántókon ipari növény termesztése, halastavak létesítése, családok betelepítése, gyapjúmosó, szeszfőzde, len- és kenderfonó, gyékény- és vesszőfonó, cukor-, bőr-, konzerv-, posztó- és sajtgyár építése. Persze úgy volt ez akkor is, mint jelen világunkban. Ezer ötlet, de kevés tett.

Az első világháború lezárása lendületet adott az Alföld és azon belül a szikes területek átalakítási szándékainak is. A trianoni diktátum egyharmadára zsugorította Magyarország területét. A fájdalomtól lassan ocsúdó ország minden létező energiáját a megtartott területek gazdasági lehetőségeinek kihasználására és növelésére összpontosította. A természettudományok művelői az alföldi szikesek termőképességének javítására számos javaslatot fogalmaztak meg.

A „Magyar szikesek” című munka bevezető fejezetében írja *Sajó Elemér* miniszteri tanácsos: „Nagy terjedelmű szikes területeinknek megjavítása és jobb kihasználása tulajdonképpen azt jelentené, mintha csonka hazánk határait kitágítanánk.”

Petőfi Sándor: Útilevelek. 1847

Poroszló. „...értem a Tisza hídjához, s ez alatt gyönyörködve néztem jobbra-balra a tájat, mely a kiöntés által hasonlíthat Amerika őserdeihez regényességében. És az az átkozott szabályozás majd e regényességnek véget fog vetni; lesz rend és prózaiság. Bizony nem szeretnék mostanában a Tiszának lenni. Szegény Tisza! Eddig kénye-kedve szerint kalandozta be a világot, mint valami féktelen szilaj csikó; most pedig zablát vetnek szájába, hámba fogják, s ballaghat majd szépen a kerékvágásban. Így teszi az élet a lángészti filiszterré!”

Ugyancsak ebben a műben összegzik a szikesek javításának lehetőségeit: Törjék fel a „java” legelőket, az így keletkező szántókat javítsák mésszel, di-gózással, gipsszel, szalmával, homokkal, műtrágyával, öntözéssel, kohósakkal, tőzeggel, pelyvával, istállótrágyával. A nedves gyepeket alagcsövez-zék, a szárazakat pedig áraszák. Léte-süljenek rizsesek, halastavak, szélfogó fasorok és erdők.

Mérnökök serege az összes község-határt feljárva és felmérve készítette el a teljes részletességű terveket az Alföld gazdasági lehetőségeinek növelésére. Úgy tűnt, hiába. A magántulajdon szentsége, az érdekelttség és a közösségi akarat tiszteletének hiánya megakadályozta a tervek megvalósulását.

Móricz Zsigmond a tervek hallatán irodalmi szinten fogalmazta meg aggodalmát a magyar sorsszimbólumért, a hortobágyi pusztáért. „Meggzúntetik a Hortobágyot? Mintha szíven szúrtak volna, úgy hatott rám a hír. Megszűnik a magyar Nemzeti Park. Mentsétek meg a füveket, s megmentitek a nemzetet.” Az Alföldfásítás elkötelezett és feltétlen hívének, *Kaán Károlynak* akkor jelenik meg „Természetvédelem és természeti emlékek” című, máig korszakalkotó alapműve.

A második világegést követő társadalmi berendezkedés durván átrendezte a tulajdonviszonyokat is, az már nem akadályozta az alföldi földhasználati viszonyok és a művelési ágak arányának

átalakulását. A gépesítés terjedése és a költségérzékenység hiánya jelentősen gyorsította e folyamatokat. A természeti rendszerek működésébe az itt élni akaró ember jelentősen beavatkozott. Az Alföld képe merőben átalakult.

Mégis mind a mai napig az Alföld számos természeti értékünk fennmaradásának helyszíne. Ártereink, ártéri kemény- és puhafás erdeink megmaradt darabjai nemcsak múltunk szigetei, hanem átmentői azoknak a felszíni vizekhez kötődő növény- és állatfajoknak, amelyek az Alföld egykori csodavilágát jellemezték. Európában ennek a világnak már szinte nyoma sincs. A viszon-tagságok ellenére fellelhető tágasabb ártereink meghökkentő látványukkal és élőviláguk gazdagságával pusztáinké-hoz mérhető csodálatot keltenek ven-degeinkben.

A Duna–Tisza közti és nyírségi gyöngyvirágos, valamint pusztai tölgye-sek, nyáras-borókások, gyertyánele-gyes mezei juharos tölgyesek, hársas-tölgyesek, tatár juharos lösztölgyesek, sziki tölgyesek, láperdők, löszgyepek, homoki és szikes gyepek, mocsár- és láprétek tarka szövete bennszülött és maradványfajok sokaságának nyújta-nak menedéket. A régi magyar haszon-növények és állatok sokasága kötődik az Alföldhöz és sajátos magyar kultú-ránkhhoz.

Tőlünk nyugatra ilyen nagy kiterje-désű füves területek nincsenek, a he-gyek között született és ott élő ember

számára ez a táj sajátos természeti érté-keivel, haszonállataival és pásztorágá-ival, különleges életformájával maga az egzotikum, a csoda. Nem véletlen, hogy az első nemzeti parkot is itt jelölik ki. *Rakonczay Zoltán* erdőmérnök döntéseivel elkezdődik a nemzeti par-kok hálózatának és a hivatalos termé-szetvédelem szervezetének kialakítása.

Mára három nemzeti park létesült az Alföldön, amelyből egy az ezredfordu-lón a világörökségek részévé vált. Az Eu-rópai Unióhoz való csatlakozásunkkal hazánk egyötödén jelölnek ki Natura 2000 területeket, amelynek jelentős ré-sze az Alföldhöz kötődik. Az elmúlt években két „Kiváló Európai Desztiná-ció” (EDEN) -díj is itt talált gazdára. Az elismerések mellett azonban szólnunk kell arról is, hogy a nagy állattartó kultú-ra ezerszáz éves hazájában az egymillió hektárt meghaladó füves területekből alig kétszáz ezer hasznosul legeltetéssel.

Gazdászok, vízkormányzók, erdés-zek, halászok, madarászok, vadászok, méhészek, természetvédők stb. népes táborának közös felelőssége az Alföld biológiai sokféleségének megőrzése. Sokféle szereplő, sokszínű ismerettel. Ne engedjük, hogy e nagy közösség va-lamelyik fél kiszorításával foglalja el magát, mert aki kiesik az kicsi, szomorú és tüskés lesz. Legyen mindenki része-se az Alföld biológiai sokfélesége fenntartásának, működünk együtt e csoda-világ megőrzésében!

Gencsi Zoltán

Világszerte 150 millió hektárnyi erdő telepítését tervezik

Világszerte 150 millió hektárnyi erdőt kí-ván telepíteni 2020-ig egy kormányok-ból, vállalatokból és civil szervezetekből álló szövetség. A résztvevők e célt a né-met szövetségi kormány és a Természet-védelmi Világszövetség (IUCN) által szervezett nemzetközi erdővédelmi kon-ferencián fogalmazták meg Bonnban. Kérdéses ugyanakkor, hogy csupán e szándékkal megfordítható-e a jelenlegi tendencia, napjainkban ugyanis évente csaknem 13 millió hektár, nagyjából görögországnyi területű erdő semmisül meg - hangsúlyozta *Norbert Röttgen*, a német környezetvédelmi miniszter a ta-nácskozáson a Der Spiegel című német lap internetes kiadása szerint (www.spiegel.de). A 150 millió hektáros telepítés

kapcsolódik az ENSZ környezetvédelmi egyezményeihez, és a szakemberek megvalósíthatónak tartják. Világszerte mintegy kétmilliárd hektár alkalmas er-dőtelepítésre, ami nagyjából Ázsia terü-letével egyenértékű. Az IUCN az akció-ból származó nyereséget mintegy évi 85 milliárd dollárra becsüli: a szervezet sze-rint ez egyben a leginkább költséghaté-kony módja az éghajlatváltozás elleni harcnak is. A konferenciát a Föld erdei-nek egyre fokozódó fogyatkozása miatt hívták össze. Az erdők pusztulása álla-tok élőhelyeit semmisíti meg, számos embert foszt meg megélhetésétől, és még üvegházhatású gázokat is felszaba-dít, amelyek a légkörbe jutva gyorsítják az éghajlatváltozást. A bonni találkozó

résztvevői megegyeztek abban, hogy az elkövetkező kilenc évben hozzájárulnak a 150 millió hektáros újraerdősítéséhez, illetve sérült erdők helyreállításához. Konkrét lépésekről azonban egyelőre nem egyeztettek. *Stewart Maginnis*, az IUCN környezetvédelmi és fejlesztési igazgatója felszólította az eszmecsere résztvevőit, hogy a lehető leggyorsab-ban terjesszék elő: országaik miként kí-vánnak hozzájárulni a magasztos cél elé-réséhez. Követendő példaként említette Ruanda februári bejelentését, amely sze-rint az ország az összes károsult erdő te-rületét helyreállítja 2035-ig. A szándék valószínűleg a legambiciózusabbnak számít a fejlődő országok körében.

(MTI)

60 éves a Tanulmányi Erdőgazdaság

Méltó módon emlékezett meg a TAEГ Tanulmányi Erdőgazdaság Zrt. alapításának 60. évfordulójáról. Az október 28-i program Sopronban a Károly-kilátónál Hédl András Bedő Albert-díjas erdész-technikus szobrának avatásával kezdődött. A színpompás őszi erdőben dr. Jámbor László vezérigazgató köszöntő szavai után Kárpáti László, az OEE Soproni Helyi Csoportjának elnöke emlékezett az egész életét a Sopron környéki erdőknek szentelő egykori kiváló szakemberre. A következőket mondotta:

„Németh Ferenc – nemrégiben elhunyt kartársunk – visszaemlékezéséből idézek:

Hédl András Sopronban született 1920-ban és itt is halt meg 2007-ben. Alapfokú és polgári iskoláját is itt végezte el. A Bécsi-dombi erdészlak és a Dudlesz erdő közelsége érdeklődését az erdészszakma irányába vonzotta.

1939-ben Sopron Város Erdőgondnoksága erdészgyakornokként alkalmazta. 1942-ben behívják katonának, így nehéz körülmények között, de 1943-ban erdész szakvizsgát tesz.

A belgiumi hadifogolytáborból 1946 májusában kerül haza és ismét a Városi Erdőhivatalnál áll munkába.

1957-ben érettségét és erdésztechnikusi képesítést szerez.

Sikeres természetes felújítások bizonyítják hozzáértését. Ismerte a hegyvidéki erdők minden zugát, tudta, hogy mikor és hol kell a természeti folyamatokat segíteni.

Rotb Gyula professzor hidegvíz-völgyi vonalas száralásos felújításának kísérleti területén előbb munkatárs, majd gyakorlati vezető volt.

A legrangosabb erdészszakmai kitüntetést, a Bedő-díjat 1966-ban kapta meg.

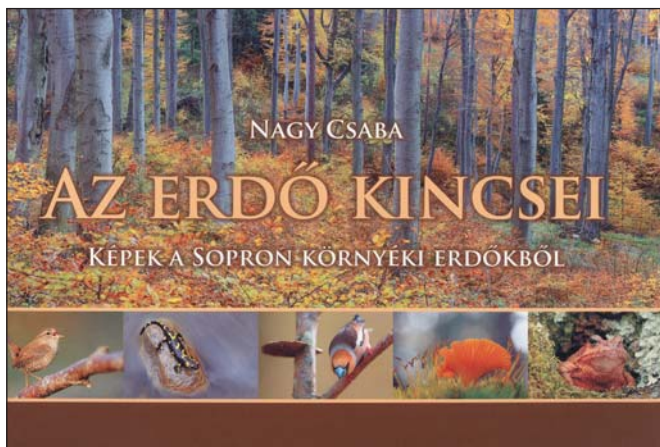
1998-tól az Erdész és Faiparos Diákok Baráti Körének tiszteletbeli tagja volt, amelyben tevékenyen vett részt élete végéig.

Mollay Jánosné Madas Gabriella így emlékszik rá:

„Lóháton járta az erdőt. Görbehalmiban élt erdész-szolgálati lakásában, s innét járt be az Erdészetre, irodájában, s az itteni szolgálati helyiségben tartotta az eligazításokat is.

Nagy feladata volt a '40-es évek végén az aknazár határsávjának kialakítása, ami Ágfalvától Harkáig 40-50 m szélességben végighúzódott a Sopronhegység erdein. Itt az ő felelőssége volt a fakitermelés irányításáról kezdve a több száz fő munkás-katona élelmezéséig szinte minden. Sokszor emlegette, hogy ez az időszak nagyon megviselte, és az erdő rombolása érzelmileg is súlyosan érintette. »Feleségem segítőkészsége nélkül nem éltem volna túl ezt az időszakot.« – mondogatta...»

Mindannyian tudjuk, hogy ez az emlékmű Bandi bácsi mellett a többi soproni erdészé is, akik közül ő kiemelkedett, de akiket ő soha nem feledett, s jelképesen itt vannak körülötte mindannyian.»

A szobrot *dr. Seregi János*, az MFB Zrt. ügyvezető igazgatója és *dr. Faragó Sándor*, az NYME rektora leplezték le.

Az Erzsébet-kerti egyetemi épületben ebéd után folytatódó programot *Baranyay László*, a Magyar Fejlesztési Bank Zrt. elnök-vezérigazgatójának beszéde nyitotta meg. A kezdeti soproni időkre emlékező idézettel kezdődő beszédében *Baranyay László* elmondta, hogy az elmúlt másfél év sok tapasztalattal gazdagította, de mint fogalmazott, a tapasztalatok ritkán alakultak olyan kedvezően, mint az erdőgazdaságok esetében. Az MFB-nek tulajdonosként nem az erdőgazdaságok elkényeztetése a feladata, és az eredményes működés mellett az MFB a közjóléti feladatok legmagasabb szintű teljesítését is elvárja. Az elnök-vezérigazgató szerint azonban az „erdőgazdaságok megbízhatóan látják el feladataikat, mert maguk az erdészek is megbízhatóak.” Méltatta a selmeci hagyományokból táplálkozó soproni oktatást – „merem mondani, nevelést” – is, melyet a TAEG elmúlt 60 éves történelme alatt sokban segített. A *Makovecz Imréről* is megemlékező elnök-vezérigazgató szerint „az erdő nemcsak munkaterület, hanem folyamatosan növekvő életközösség. A növekedést az Isten adja, így az erdész a teremtő természet munkatársa.”

A továbbiakban *dr. Jámbor László*, a TEAG Zrt. vezérigazgatója ismertette a társaság történetének fontosabb és nem egyszer kevésbé ismert állomásait. A Selmechányáról Sopronba költöző Akadémia tanterdejévé először közel 1400 ha területet jelöltek ki a város hegyvidéki erdeiből, ez azonban hamarosan kevésnek bizonyult. A II. világháború utáni államosításakor a teljes városi erdőgondnokság tanulmányi célúvá vált. Ezt a funkcióját azonban az 1950-es átszer-

vezéskor átmenetileg elvesztette, hogy aztán 1951-ben már a mai formájában alakuljon meg a Tanulmányi Erdőgazdaság ismét azzal a céllal, hogy az Akadémia és a Roth Gyula Erdészeti Szakközépiskola számára tanulmányi lehetőséget biztosítson. Az 1953 óta érvényes SZMSZ máig érvényes paragrafusa szerint az erdőgazdaság termelési feladatait és beruházási terveit az oktatás igényeinek kell meghatározni. A vezérigazgató kiemelten szót a TAEG által lebonyolított erdőtelepítésekről, melyek már a nagy telepítési program lezárulta után történtek. Szintén hangsúlyozta a parkerdővé nyilvánítás és a természetvédelmi szervezet kialakításának jelentőségét. A soproni erdők 200 éves parkerdei múltja tekinthetnek vissza, a tudatos fejlesztés a Pilisi Parkerdő fejlesztésével egyidős. Mára évente 1 millió fő feletti látogatója van a TAEG által kezelt parkerdőnek. Az első védett terület a csáfordjánosfai tőzikes erdő volt, melyet 1977-ben követett a Sopron-Hegyvidéki és a Fertő-tavi Tájvédelmi Körzet megalakítása. Ezek a területek adták az 1994-ben alapított Fertő-Hanság Nemzeti Park alapjait. Az elmúlt évtizedek munkáját jól foglalja össze a cég jelmondata: Oktatással, kutatással a természet oldalán.

Az ünnepélyes program folytatásaként *dr. Faragó Sándor*, a Nyugat-Magyarországi Egyetem rektora mutatta be a TAEG szerepét az erdő- és faipari mérnökképzés gyakorlati oktatásában. Ezt követően *dr. Simonyi István* alpolgármester számolt be a város és az erdőgazdaság közötti szoros kötelékekről.

Az esemény folytatásaként *Zambó Péter*, az Országos Erdészeti Egyesület elnöke mutatta be előadásában a magyar erdészet és az azt megjelenítő egyesület történetének főbb állomásait, vázolta az erdőgazdálkodás előtt álló jövő lehetőségeit.

A TAEG jubileumi rendezvénye mellett az Erdők Nemzetközi Éve alkalmá-

ból tudományos konferenciát is rendeztek, amelyen elsőként *Turi Attila* építész mutatta be a fa szerepét az építészetben, emlékezve a nemrég elhunyt *Makovecz Imre* munkásságára. *Bartha Dénes* professzor a magyar erdők természetességi állapotának vizsgálatára kidolgozott módszereket mutatta be és hasonlította össze. *Mátyás Csaba* akadémikus a magyar erdőállományokra vonatkoztatva vetítette előre a klímaváltozás várható hatásait. A tudományos előadások zárásaként pedig *dr. Borovics Attila*, az ERTI főigazgatója emlékezett a leginkább tölgykutatói munkásságáról ismert *Mátyás Vilmos* születésének 100. évfordulójára.

A programot két, a TAEG jubileuma alkalmából megjelent kötet bemutatása zárta. *Bartha Dénes* és *Oroszi Sándor* szerkesztésében soproni erdészek (*Mollayné Madas Gabriella*, *Molnár Ákos*, *Tamás József*) tollából született a soproni erdő állománytörténetét feldolgozó egyedülálló kötet. Az oktatásban is kiváló segítséget jelentő tudományos igényű munka mellett inkább gyönyörködtet *Nagy Csaba* természetfotós erdőmérnök albuma, Az erdő kincsei – Képek a Sopron környéki erdőkből c. kötet. A hároméves munkával készült műbe a művészi fotók mellett az erdők élővilágával kapcsolatos legfontosabb tudnivalókat is összegyűjtötte a Roth Gyula Szakközépiskola tanáráként dolgozó szerző.

A Tanulmányi Erdőgazdaság 60 éves jubileumának méltó megünneplése a meghívottak részére a Pannonia Med Hotelben *Szokolay Balázs* zongoraművész Liszt és Chopin művekből válogatott hangversenyével és ünnepi vacsorával zárult.

Szöveg: **Lomniczi Gergely**
fotó: **Pápai Gábor**

Erdész-vadász könyvek

Az alábbi témákban könyveket, illetve folyóiratokat keresek: erdészet, vadászat, halászat, horgászat, madarászat, állattan, növénytan, gombászat, méhészet, útleírás, néprajz. Akár egy darab könyve van vagy esetleg egész könyvtárat, hagyatékot adna el, keressen meg bizalommal!

Berdő József

tel.: +36 30 938 6178

e-mail: berdojosef@t-online.hu

Az éjszakai fények rovarokra gyakorolt csalogató hatását már az ókorban megfigyelték és fel is jegyezték. A lepkék fény iránti vonzódását a XIX. század végén az erdélyi fenyveseket károsító apácalepke elleni védekezésre is megpróbálták felhasználni. *Bedő Albert* és *Pisó Kornél* beszámoltak arról, hogy erdei tisztásokra rakott máglyákkal, illetve erős fényű reflektorokkal csalogatták a rajzó hím lepkéket, amelyek a tűz közelébe repülve megperzselődtek, illetve a begyűjtésükre alkalmazott gőzszivattyúban pusztultak el.

Az első kezdetleges fénycsapdákat a XIX. század második felétől a rovargyűjtők alkalmazták. A XX. század elejétől számos országban növényvédelmi célokra is próbálták azokat használni. A fénycsapdázás – mint a pozitív fototaxisú rovarok gyűjtési módszere – az ezt követő évtizedekben rohamosan fejlődött. Világszerte, így hazánkban is, sokoldalú kutatómunka indult az eredményesen alkalmazható fénycsapdatípusok kialakítására, illetve a fénycsapdák fogási adatainak elemzésére, értelmezésére. (Montázs: Szőcs Levente)

Hazai előzmények, az Erdészeti Fénycsapda Hálózat megalapítása

Magyarországon a Mezőgazdasági Növényvédelmi Fénycsapda Hálózat kiépítése az '50-es évek elejétől *Jermy Tibor* javaslatára és irányításával kezdődött. Az itt szerzett tapasztalatokat közel egy évtizeddel később nagyban hasznosították az Erdészeti Fénycsapda Hálózat létrehozása során.

Az 1950-es évek végén egyébként is jelentős mértékben felértékelődött az erdővédelem szerepe, hiszen a nagy volumenű erdőtelepítési program nem kívánt melléktermékeként egyre gyakrabban léptek fel erdővédelmi problémák. Ennek eredményeként *dr. Pagony Hubert* 1960 novemberében kapott megbízást az Erdészeti Tudományos Intézet keretein belül egy önálló Erdővédelmi Osztály megalapítására és vezetésére. Az újonnan alakuló osztály egyik legfontosabb feladata volt az ún. Erdővédelmi Figyelő-Jelzőszolgálati Rendszer kialakítása. Ennek fő alkotóelemei az erdőgazdálkodók kárjelentéseire alapozott éves értékelés és erdővédelmi prognózis, valamint a fénycsapda-hálózat voltak.

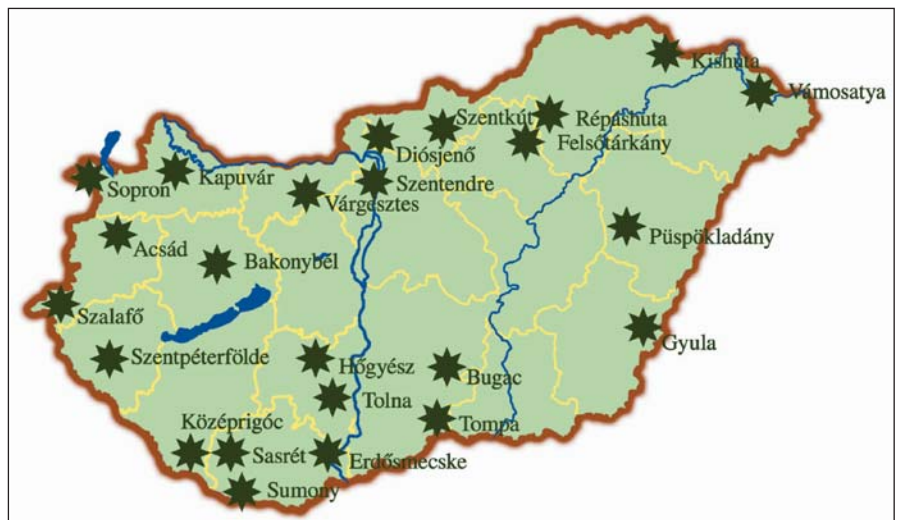
Az Erdészeti Fénycsapda Hálózat létrehozásának ötletét nagyban alátámasztotta, hogy *Szontagh Pál* a mezőgazdasági fénycsapdák fogási adatai alapján részletesen feldolgozta a gyűrűlepke 1955-56. évi tömegszaporodását. Ezzel mintegy bizonyította, hogy a fénycsapdákra nagy szerep várhat az erdővédelmi prognosztikában is. Az első fénycsapdák felállítását egyébként egy idő-

ben zajlott a téliaraszoló országos kiterjedésű, erős tömegszaporodásával. Ez a tény ismételt megerősítette a hálózat kiépítésének szükségességét, illetve jelentőségét.

A csapdák elhelyezkedése

Már a hálózat kialakításának kezdetekor és napjainkban is az elhelyezés fő szempontja az, hogy a magyar erdőket megfelelően reprezentálják a csapdák. 1961-ben *Tallós Pál* és *Szontagh Pál* irányításával 6 csapdát helyeztek ki (Budakeszi, Felsőtárkány, Kunfehértó, Makkoshotyka, Mátraháza, Tolna), majd a következő évben még 7 kezdte meg működését (Gerla, Szombathely, Répáshuta, Sopron, Ugod, Tompa, Várgesztes). Egészen 1968-ig a mezőgazdasági és erdészeti fénycsapda-hálózat együttműködött, majd ezt követően kettévált. A '60-as évek végén további 8 csapdát helyeztek üzembe (Alsőkő-

vesd, Erdősmecske, Gyulaj, Kőkút, Körmörő, Szakonyfalu, Szentpéterföldre, Zalaerdőd). Ezt követően a '70-es évek elején már 25 csapda működött. Sajnos, 1975-re kritikussá vált a helyzet, egy ideig csak 13 csapda működött folyamatosan. 1976-tól kezdődően új lendületet vett a hálózat munkája, további új csapdákat helyeztek üzembe, míg másokat áttelepítettek, ill. megszüntettek, többnyire kezelői problémák miatt. Azóta sok év eltelt, 2011-ben 24 fénycsapda működött az ország területén (1. ábra: Acsád, Bakonybél, Bugac, Diósjenő, Erdősmecske, Felsőtárkány, Gyula, Hőgyész, Kapuvár, Kishuta, Középrigóc, Püspökladány, Répáshuta, Sasrét, Sopron, Sumony, Szalafő, Szentendre, Szentpéterföldre, Tolna, Tompa, Vámosatya, Várgesztes). Egyes helyeken 20, 30, ill. 40 év óta azonos helyen működnek a csapdák, legalább 20 éve: Sumony, Szalafő, 30

1. ábra. Az Erdészeti Fénycsapda Hálózat csapdái 2011-ben

* Erdészeti Tudományos Intézet, Erdővédelmi Osztály

éve: Bugac, Kapuvár, Sasrét, 40 éve: Erdősmecke, Felsőtárkány, Répáshuta, Szentpéterföldre, Tolna, Tompa, Vársgesztes. A hosszú távú adatsorok jelentőségét – napjaink környezeti változásait alapul véve – aligha kell hangsúlyoznunk.

A fénycsapdák működése, a fogott anyag kezelése

Az Erdészeti Fénycsapda Hálózat által a kezdetektől fogva használt Jermy-típusú fénycsapda fogószervezete egy kb. 1 m átmérőjű, kör alakú tetőből és egy 60 cm átmérőjű tölcserből áll. A tető 2 m magasban van felfüggesztve vagy oszlopra szerelve, ez alatt található a 125 W-os higanygőz izzó. A tölcser aljához csatlakozik a kloroformos fiolát is tartalmazó ölüveg. A fénycsapdák naplementétől napfelkeltéig, a kezdeti időszakban egész évben, hosszú idő óta március elejétől december végéig működnek. A fogott napi rovaranyagot a fénycsapdakezelők szárítás után két vattaréteg közé, speciális papírdobozokba helyezik. A kezelő naplót vezet, melyben feljegyzi a csapda működését, eredményességét, az időjárásra vonatkozó észleléseit és megjegyzéseit. Kéthetente speciális faládában postázza a feldolgozók számára (2. ábra).

A fénycsapda-hálózat működése – sok más tényező mellett – alapvetően a fénycsapdakezelők lelkiismeretes munkáján múlik, ill. múlik. Az 5 évtized alatt nagyon sokan kezelték a csapdákat, közülük többen legalább 20 évig voltak gazdái egy-egy fénycsapdának: *Felbinger István* (Farkasgyepű), *id. és ifj. Karba János* (Szalafő), *Kékedi Károly* (Tompa), *Kis-Tóth Tamás* (Tolna), *Kovács János* (Bugac), *Pap Zoltán* (Bakonymbél), *Schilli Istvánné* (Sasrét), *Solti Sándor* (Makkoshotyka), *Potkovác István* (Su-

mony), *Szilágyi József* (Jánkmajtis), *Vezér Józsefné* (Répáshuta). Név szerinti említésüket már csak azért is megérdemlik, mert a fénycsapdák kezeléséért kapott honorárium jelképesnek is csak jóindulattal nevezhető. Lelkiismeretes munkájukat ezúton is köszönjük!

A begyűjtött rovaranyag sorsa, határozása

1963-ban a Földművelésügyi Minisztérium Növényvédelmi Szolgálat, az Országos Erdészeti Főigazgatóság, a Növényvédelmi Kutató Intézet és a Természettudományi Múzeum közösen Növényvédelmi Identifikációs Csoportot hozott létre. Célja a fénycsapdával összegyűjtött rovaranyag tudományos feldolgozása és a feldolgozás eredményének mezőgazdasági és erdészeti kártevő előrejelzésre való felhasználása. Az egységes Identifikációs Csoportot 1967 decemberében szüntették meg, ekkor hozták létre a mezőgazdaságban az egységes Növényvédelmi Hálózatot.

Az erdészeti fénycsapda identifikációs csoportnak ez idáig 4 vezetője volt. Kezdetben *Kovács Lajos* irányította, majd *Szontagh Pál*. Őt követte *Leskó Katalin*, aki több mint 25 éven keresztül lelkiismeretesen vezette az identifikációs csoportot. Nyugdíjazása után *Szabóky Csaba* irányítja a határozási munkákat, aki ma már szintén nyugdíjasként veszi ki részét a munkákból.

Az identifikációs csoportnak az évtizedek során sok tagja volt, többek között *Aranyos Andrea*, *Kis József*, *Kozma Béláné*, *Rajczi Márta*, *Serfőző Rozália*, *Szilágyi Ágnes*, *Szöcs Levente*, *Vicze-Máté István*. Rajtuk kívül voltak ún. „külsős” tagok, akik rövidebb-hosszabb időszakon keresztül segítették a munkát egyes rovarcsoportok meghatározásával: *Delyné Draskovits Erzsébet*, *Herczig*

Béla, *Jánosiné Virágh Erzsébet*, *Mészáros Zoltán*, *Nógrádi Sára*, *Ronkay László*, *Ronkay Gábor*, *Szabó János Barna*, *Szöcs József*, *Tóth József*, *Uberkovich Ákos*, *Varga Zoltán*, *Vojnits András*. Közülük többen nemzetközileg is elismert entomológusok.

A rovaranyag feldolgozása több

helyszínen zajlott az évtizedek során. Kezdetben Budapesten, a Természettudományi Múzeumban határozták meg a fajokat, majd néhány évre Budakeszire került a határozócsoport. Később két évtizeden keresztül az ERTI Gödöllői Állomásán folyt a határozás, majd 1997-ben a csoport ismét Budapestre költözött. A határozói munka egyrészt az ERTI Központjában, valamint Gödöllőn és Sárospatakon zajlott otthoni munkavégzés keretében. 2009-ben Mátrafüredre került a fénycsapda-csoport, de még 2 évig Gödöllőn és Sárospatakon is folyt a határozói munka. 2010 őszétől az összes csapda anyagának határozása Mátrafüreden zajlik.

Az Erdészeti Fénycsapda Hálózat tudományos vezetője kezdetben *Tallós Pál* volt, majd *Szontagh Pál* vette át a vezető szerepet, egészen nyugdíjazásáig. *Leskó Katalin* szintén nyugdíjazásáig irányította a hálózatot, tőle 2004-ben *Hirka Anikó* vette át a stafétabotot.

A határozók a beszállított rovaranyagot napi bontásban válogatják és határozzák. Kezdetben csak a potenciális kártevő fajokat határozták meg, majd a kapacitásnak megfelelően egyes időszakokban a teljes nagylepkeanyagot, molylepkéket, bogarakat, tegzeseket, fátolykákat stb. is meghatározták attól függően, hogy az adott rovarcsoport iránt milyen külső érdeklődés mutatkozott. Napjainkban a teljes nagylepkeanyagot, az erdészeti jelentős molylepkéfajokat, valamint a cserebogárfajokat határozzuk meg. Az adatokat fénycsapda-naplókban, ill. számítógépen rögzítjük.

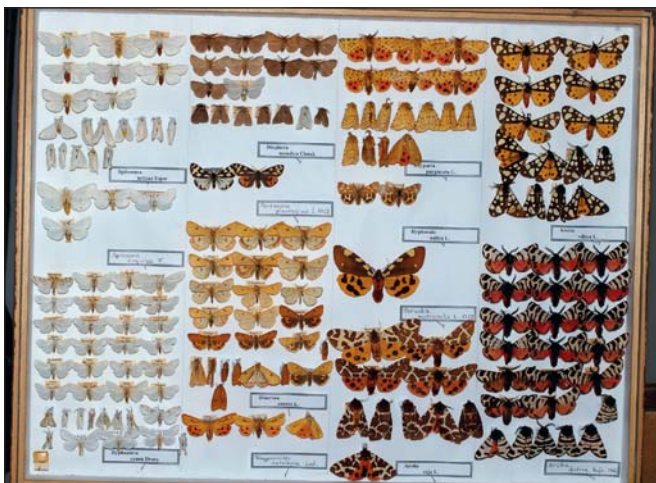
Az évek során fogott anyagokból jelentős, mintegy 20 000 példányos összehasonlító gyűjtemény is készült (3. ábra). A magyarországi viszonylatban számottevő gyűjteményben a hazai nagylepke-fauna fajainak több, mint 95%-a megtalálható.

A fénycsapdás gyűjtési adatok felhasználásának lehetőségei

A fénycsapdák által szolgáltatott alapadatok felhasználásának számtalan lehetősége van. Az EFH egyedülálló aranybányája az erdővédelmi, rovar-tani, ökológiai kutatásoknak. Az eredeti célon (erdővédelmi előrejelzés) túl adatai kiválóan használhatók faunisztikai, állatföldrajzi, etológiai és ökológiai kutatásokhoz is. A következőkben néhány újabb, talán kevésbé közismert kutatási irányt reprezentáló, kiemelt példát villantunk fel.

2. ábra. A fogott anyag postázására használt papírdobozok és a faláda

3. ábra. A rovargyűjtemény egy doboza (medvelepkék)

A hosszú fogási adatsorok egy-egy faj esetében kiválóan összevethetők egyes időjárás-változásokkal. Ennek révén pedig prognosztizálni lehet, hogy az adott faj népességdinamikáját hogyan fogja érinteni, ha pl. a klímaváltozással kapcsolatos előrejelzések beigazolódnak. A nyugat-dunántúli fénycsapdák tölgy bűcsújáró lepke (*Thaumetopoea processionea*) fogási eredményeit aszályossági mutatókkal egybevetve egyértelmű, hogy a faj népessége (ezáltal várható kártétele) számottevően növekedni fog, ha a klímaváltozási előrejelzéseknek megfelelően az aszályok gyakorisága és súlyossága növekszik. Ez már csak azért is érdekes és fontos, mivel ennek a fajnak erdővédelmi jelentősége mellett számottevő humán-egészségügyi vonatkozásai is vannak. Hernyóinak (3. ábra) szőre ugyanis erős bőrirritációt, gyulladásokat okoz.

Ugyancsak az időjárás adatokkal való egybevetéssel lehet elemezni egyes fajok rajzás-fenológiájában bekövetkező változásokat. Az így nyert eredmények szintén előrejelzésekre adnak lehetőséget. Ezek az előrejelzések már önmagukban is érdekesek, de nem árt megjegyezni, hogy az esetleges jelentősebb mértékű fenológiai változásoknak komoly ökológiai kihatásai is lehetnek. Így például a kora tavasszal repülő fésűsbaglyok (*Orthosia* fajok) hernyói jelentős táplálékbazisai az erdőkben fészkelő rovarevő énekesmadaraknak. Ha ezek fenológiája megváltozik, az komoly hatással lehet a táplálékul szolgáló hernyók és az őket fogyasztó madarak közötti szinkronizációra.

A fogási adatok felhasználásával vizsgálhatók például egyes fajok közötti interakciók, így kompetíciós jelenségek is. Megtudhatjuk, hogy egy faj (pl. *Lymantria dispar*) gradációja hogyan

hat a tápnövényen vele osztozó más fajok népességére. Egy-egy kártételi góc közelében működő fénycsapda fogásai kimutathatják, hogy a gyapjaslepke tömegszaporodása hogyan hat a vele egy időben (tavasz, kora nyár) táplálkozó, illetve a tarra rágott tölgyek újrarahajtó lombozatán később (nyár, kora

ősz) táplálkozó fajok populációira.

Valószínűleg az erdészeti fénycsapdák valamelyike fogja elsőként jelezni, ha a gyapjaslepke világszerte rettegett ázsiai rassa esetleg megjelenik Magyarországon. A nálunk honos európai rassz röpképtelen nőtényeit ugyanis nem fogják a fénycsapdák. Ha pedig a fénycsapdák anyagában gyapjaslepkenőtények tűnnek fel, az egyértelmű veszjelzés lesz.

A fénycsapdák által fogott rovaranyag kiindulási alapot szolgáltathat DNS-vonalkód könyvtár kialakításához. Jelenleg ilyen jellegű munka folyik például a tölgyeken élő herbivor rovarok vonatkozásában. A megbízhatóan meghatározott rovarokból vett mintákból meghatározott referencia-vonalkódok később lehetővé teszik a nehezen (vagy egyáltalán nem) határozható fejlődési stádiumok azonosítását. Így olyan fajok petéi, lárvái (különösen a korai lávstádiumok) is azonosíthatóvá válnak, amelyeket korábban nem ismertünk, és amelyek határozható stádiumig való kinevelése még nagy munkabefektetéssel is gyakran bizonytalan kimenetelű. Számos, nagyobb egyedszámban fogott faj esetén jól vizsgálható a populáción belüli genetikai változatosság is. Mivel a csapdák gyakorlatilag az egész országot lefedik, a fogott anyagból a populációk közötti genetikai variancia tanulmányozható.

A felsorolást sokáig lehetne még folytatni. Biztosra vehető az is, hogy a jövőben is igen sok olyan, ökológiai és ökonómiai szempontból is fontos kérdés fog felmerülni, amelynek megválaszolásához az Erdészeti Fénycsapda Hálózat által több évtizeden át gyűjtött adatok nyújtanak majd segítséget.

Érdekességként megjegyezhető, hogy mára már jóval meghaladja a 300-at azoknak a szakmai/tudományos pub-

likációknak, tudományos értekezéseknek, szakdolgozatoknak, posztereknek a száma, amelyek az Erdészeti Fénycsapda Hálózat adatait (is) használták.

Az Erdészeti Fénycsapda Hálózat helyzete napjainkban

Fél évszázados története, múltbéli, jelenlegi és jövőbeni jelentősége ellenére is az Erdészeti Fénycsapda Hálózat helyzete válságos. Költségvetése hosszú ideje nemhogy reálértéken, de nominálisan is folyamatosan csökken. Az utóbbi években jelentős létszámleépítés vált szükségessé, a túlélés érdekében több évtizedes szakmai gyakorlatlaltal rendelkező kollégáktól kellett megválni.

További működtetéséért az Erdészeti Tudományos Intézet, ezen belül is annak Erdővédelmi Osztálya mindent megtesz. Ha azonban a kedvezőtlen tendenciák folytatódnak, akkor a Hálózat tevékenységének szűkítése (pl. a csapdák számának csökkentése) kikerülhetetlenné válik.

Manapság, amikor nem lehet eléggé hangsúlyozni a klíma-monitoring jelentőségét, ennek a fél évszázados, egyedülállóan értékes, külföldi szakemberek által irigylet hálózatnak a fenntartása nemcsak szűk szakmai érdek, hanem egyértelműen közérdek is. Minthogy ilyen lefedettségű és ilyen régóta működő fénycsapda hálózat világszerte is egyedülálló, legyünk rá büszkék, és bátran soroljuk a hungarikumok közé!

Fontos megjegyezni, hogy a környezeti változások értelmezéséhez és előrejelzéséhez elengedhetetlenül szükséges hosszú idősoros adatokat nem lehet utólag előállítani, még akkor sem, ha korlátlan források állnának rendelkezésre. Ezek ma azért létezhetnek, mert elődeink 50 évvel ezelőtt létrehozták, illetve voltak, akik az elmúlt fél évszázadban fenntartották ezt a monitoring-rendszert. Utódaink 2061-ben pedig csak akkor értékelhetnek majd 100 éves adatsorokat, ha a következő 50 évben is működtetni tudjuk az Erdészeti Fénycsapda Hálózatot.

Hálás köszönettel tartozunk azoknak a kiváló szakembereknek, akik az Erdészeti Fénycsapda Hálózat létrehozásában és működtetésében különböző módon (kutatók, csapdakezelők, határozók stb.) és mértékben szerepet játszottak. Munkájuk nélkül aligha állna ma rendelkezésünkre az a kincseshánya, amit az EFH adatbázisa megtestesít. Köszönet illeti továbbá azokat az erdőgazdasági zrt.-ket, amelyek a területükön található fénycsapdák működését anyagilag is támogatják.

Országos szakmai verseny Piliscsabán

2000 ősze óta tizenkettedik alkalommal került megrendezésre Piliscsabán a „Dr. Szepesi László Emlékverseny”. Az országos szintű szakmai verseny létrehozásának gondolata ebben az iskolában született meg.

Előzmények

A piliscsabai szakközépiskola Iskolaszékének elnöke, dr. Szendrő Péter egyetemi tanár, az akkori Gödöllői Agrártudományi Egyetem rektora vetette fel egy Iskolaszék-ülésein, hogy a kiváló erdőmérnök, az erdészeti műszaki tudományok nemzetközi rangú tudósa és tanára halálának ötödik évfordulója alkalmából erdészeti-műszaki verseny keretében lehetne méltó emléket állítani dr. Szepesi Lászlónak. A jeles kezdeményezést az Iskolaszék tagjai felkarolták, s a megvalósítás kidolgozására Rákóczi Péter és Taba Zsolt erdőmérnök-tanárok kaptak megbízást. A kollégák rövid időn belül kidolgozták a vetélkedő versenyszabályzatát, forgatókönyvét, elkészítették az írásbeli, a szóbeli és a gyakorlati versenyfeladatokat, javaslatot tettek a versenyre meghívandók körére. Az iskolák székhelyei: Sopron, Barcs, Szöcsénypuszta, Ásotthalom, Szeged, Mátrafüred, Miskolc, Piliscsaba.

A versenyt felkarolta és azóta is támogatja a Soproni Erdészeti Egyetem, valamint az erdészeti gépesítés terén működő cégek, vállalkozások.

A „Dr. Szepesi László Emlékverseny” hivatalosan kerül országos versenyként meghirdetésre minden tanévben az Oktatási (Művelődési) Közlönyben.

A verseny jellemzői

A versenykiírás szerint a rangos szaktekintélyekből álló versenybizottság győztest és helyezetteket hirdet minden versenyszámban (írásbeli, szóbeli, gyakorlati), s megállapítja az összeteljesítmény szerinti győztes és helyezett csapatokat.

Az írásbeli verseny keretében 180 perces feladatmegoldásra kerül sor. A szóbeli vetélkedőn növényi felismerések, motorfűrész-ismeretek, fakitermelési technológiák, gépszerkezetek és gépelemek megnevezése, bemutatása, valamint adott fafajok megadott szempontok szerinti ismertetése szerepelnek.

A gyakorlati versenyen a következő feladatcsoportokban kell helytállni a számhúzással véletlenszerűen kijelölt versenyzőnek:

- motorfűrész-szerelés – lánckímélő darabolás (1-2)
- döntés – gallyazás (3-4)

– kombinált darabolás – közelítés (LKT-géppel) (5-6)

A 2011/12. tanévi verseny

Az idei versenyfelhívást 6 középfokú erdészsképző iskola fogadta el.

A fiatalon elhunyt Rákóczi Péter tiszteletére létesült emlékparkban – ahol 2005-ben minden résztvevő iskola emlékfát ültetett – idén is bensőséges megemlékezést tartottak a résztvevők.

Összesített végeredmény:

1. Sopron	1345 pont
2. Szeged I.	1343pont
3. Mátrafüred II.	1274 pont
4. Szöcsénypuszta	1237,5 pont
5. Ásotthalom	1215 pont
6. Piliscsaba	1163 pont
7. Mátrafüred I.	1116 pont
8. Szeged II.	951,5 pont

Dr. Lengyel Sándor
mérnök-tanár,
fotó: Pápai Gábor

Erdész hölgyek a Pilisben

A hagyományos találkozót ez évben a Pilisi Parkerdő Zrt. rendezte. Mogyoró-hegyen *Zambó Péter* vezérigazgató, egyesületünk elnöke köszöntötte a résztvevőket. Mint hivatalból meghívottnak, feltűnt, hogy mennyire megöregedtem, ugyanis a jelenlévők túlnyomó többsége még kisiskolás volt azokban az időkben, amikor az első rendezvényekről tudósítottam.

Az összejövetel első napjának szakmai programja a Pro Silva alapelvek szerinti erdőkezelés – melyre a pilisiek joggal lehetnek büszkéek – terepi bemutatása és kultúrprogramként a hajdanvolt kolostorok megtekintéséből állt.

A szakmai részt *Csépányi Péter* főmérnök „vezényelte”, válaszolva a témában érdeklődő hölgyek kérdéseire. A kolostorromoknál *Boros Atti-*

la erdőgondnok idegenvezetőket megszégyenítő részletességgel ismertette a pilisszentkereszti ciszterek és a pilisszentléleki pálosok kolostortörténetét.

„A pilisszentkereszti monostorban temették el II. Endre király 1213. szeptember 28-án meggyilkolt feleségét, *Gertrudis királynét*. A tragédiát *Katona*

József Bánk bán című drámájában dolgozta fel. A templom és a hozzá tartozó kolostor a tatárjárás és törökdhülés idején megsemmisült.

IV. Béla 1263-ban a »Benedekvölgye« nevű erdős völgyet a pilisszentkereszti pálosoknak ajándékozta, hogy monostorrá alakítsák az Árpád-házi királyok vadász-kastélyát, amellyel IV. László uralkodása alatt, 1287-ben készültek el. Az itt létesült kolostor szolgálatára a birtokra parasztoikat telepítettek, így alakult ki a patak mentén a falu (Pilisszentlélek). Utóbb *Károly Róbert*, majd 1378-ban *Nagy Lajos király* a monostort gazdagon megajándékozta. A 15. században a helység Pilis vármegyéhez tartozott. A török világban, 1541–43 táján elpusztult, elnéptelenedett. A 18. század elején a pesti pálosok birtokába került, akik tótokat telepítettek ide a Felvidékről, Nyitra környékéről. Ekkor a település üvegbutájáról volt ismert.” (Forrás: Wikipédia)

A baráti vacsorán *Lomniczi Gergely* főtitkárunk ismertette az egyesületben bekövetkezett változásokat és a távlati terveket. Ezt követően megtudtuk, hogy milyen az igazi mangalica malacsült valódi villányi vörösborral.

Réggel az Erdei Művelődési Ház szervezett programot, melyben az erdősznők megismerhették a gyermekek számára is kínált tevékenységeket, növényi festést, gyógyteakészítést, terepi tájékozódást. Utolsó feladatként *Békefi Andrásné* házvezető elküldte a hölgyeket az erdőbe, ahonnan szerencsésen visszatért mindenki.

Kép és szöveg:
Pápai Gábor

Az egyetemi Könyvtár szolgáltatásai

A Nyugat-magyarországi Egyetem Központi Könyvtára országos szakmai és információs központ az erdészet, a faipar, a geodézia és a vadgazdálkodás területén. Az egyetem fenntartásában működő könyvtári és közgyűjteményi hálózat szakmai központja, nyilvános, tudományos felsőoktatási szakkönyvtár. Tagja az Országos Dokumentum-ellátási Rendszernek (<http://odr.lib.klte.hu>).

Könyvtárunk gyűjtőköre kiterjed az oktatott szakok (erdészet, faipar, geodézia, vadgazdálkodás) mellett az elmúlt években megindított szakok (környezetvédelmi, papíripari, művészeti, gazdasági, mérnöktanári, szakmérnöki továbbképzések) hazai és nemzetközi irodalmának beszerzésére. A Központi Könyvtár elektronikus katalógusa honlapunkon elérhető: <http://lib.nyme.hu:8081/WebPac/CorvinaWeb>.

Hagyományos szolgáltatásaink (helybenhasználat, kölcsönzés, tájékoztatás) mellett honlapunkon (<http://ilex.efe.hu>) keresztül tájékozódhatnak az eredményes kutatómunkához nélkülözhetetlen információforrásokról és azok elérhetőségeiről:

- EISZ (<http://www.eisz.hu>) – Elektronikus Információ-szolgáltatás, amely a hazai és nemzetközi információ-források használatát teszi lehetővé.
- EBSCO (<http://search.ebscohost.com>) – a világ legnagyobb multidiszciplináris, teljes szöveges adatbáziscsomagja.
- Forest Science Database (<http://ovidsp.ovid.com>) – a világ erdészeti és elsődleges faipari tudományos szakirodalmának legnagyobb, legprofesszionálisabb bibliográfiai adatbázisa.
- Jogi Információs Pult – elérhető a különböző jogszabályok, jogszabályi mellékletek, határozatok, segédletek.
- Online Szabványtár (<http://www.mszt.hu>).
- Sajtófigyelő (<https://bismarck.nyme.hu/index.php?id=18340>) – a Nyugat-magyarországi Egyetemmel, felsőoktatással, kutatás-fejlesztéssel kapcsolatosan megjelent hírek napi-, heti- és havilapokból, napi frissítésben.
- PATLIB-központ (<http://patlib.nyme.hu/>) – iparjogvédelmi és szerzői jogi tájékoztatás.
- Műemlékállomány (<http://ilex.efe.hu/kk275/index.php>) – könyvtárunk épületében megtekinthető, hozzáférhető, ill. kutatható.

A Központi Könyvtár oktatást támogató tevékenysége

A Nyugat-magyarországi Egyetem Központi Könyvtárának oktató tevékenységét, mint egyik alapvető feladatát határozza meg a Nyugat-magyarországi Egyetem Szervezeti és Működési Szabályzata: „Az egyetemi könyvtári hálózat az oktatás és tudományos munka információs bázisa, jellegének megfelelően képzési és kutatási feladatokat is végez.”

A könyvtárhasználó oktatás különböző szintű és formájú:

- Könyvtárhasználati ismeretek – minden beiratkozott könyvtárhasználóra vonatkozik.
- Első évfolyamos hallgatók könyvtárhasználati oktatása.
- Előadások és bemutatók a könyvtári információ-források használatáról meghatározott célcsoportok számára.
- Prezentációk és gyakorlati útmutatók az elektronikus információ-források használatáról, elsősorban oktatók és kutatók számára.
- Oktatási tevékenység önálló tantárgyként különböző szakirányú alap-, mester- és doktori képzéseken belül.

A soproni egyetemen a tantermi keretek között folytatott oktatás a „Szakirodalmi ismeretek” című tantárgyként 2002-ben indult meg újra – először az Erdőmérnöki, majd a Faipari Mérnöki Karon.

Jelenleg a tantárgy választható vagy kötelező az okleveles Erdőmérnöki, az okleveles Környezetmérnöki, a Természetvédelmi Mérnöki, a Vadgazda Mérnöki, valamint a Faipari Mérnöki Kar hallgatói számára. Az oktatást a könyvtár munkatársai önállóan végzik, illetve együttműködve az egyetemi oktatókkal, mint például az Erdőmérnöki Karon oktatott „Információkeresés és -közlés” című tantárgy esetében.

Az oktatás tematikája magába foglalja az alapvető könyvtári és könyvtárhasználati ismereteket, valamint részletes ismereteket olyan területeken, mint:

- Tudományos információ és formái.
- Információkereső nyelvek és alkalmazása.
- Könyvtári dokumentumok, információs kiadványok, katalógusok és adatbázisok.
- Tudományos információ elektronikus forrásai.
- Tudományos dolgozat tartalmi és formai követelményei.

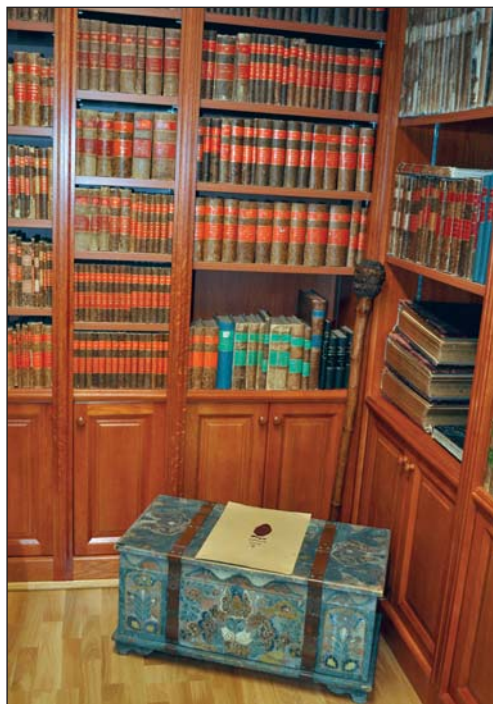
A korszerű könyvtárhasználati ismeretek mellett az oktatás az adott szakterület tudományos információ-forrásainak (nyomtatott és elektronikus) ismertetésére és használatának oktatására is kiterjed. A kizárólag könyvtárban, illetve az egyetemi hálózaton elérhető elektronikus információ-forrásokon kívül megismerik a szabadon hozzáférhető tudományos és szakinformációk keresési technikáit. Olyan ismeretekre tesznek szert, amelyeket máshol, az élet más területein, az egész életen át történő tanulásban is kamatoztatni tudnak.

Őszintén bízunk abban, hogy a cikk elolvasását követően, könyvtárunkban tett látogatása, szolgáltatásaink igénybevétele után a Nyugat-magyarországi Egyetem Központi Könyvtárának állandó, rendszeres olvasója és használójaként, rendezvényeink, kiállításaink látogatójaként köszönhetjük! Felmerülő kérdéseikkel forduljanak a könyvtár munkatársaihoz! További érdekességek, bővebb információ a könyvtár honlapján olvashatók!

Honlap: <http://ilex.efe.hu>

E-mail: library@nyme.hu

Kiss Danuta Stanislaw – Tompa Mónika

Egy hallgató jelentése a '30-as évekből

Bortnyák Géza küldte el édesapja soproni – kedvesének küldött – leveleit. Ebből adunk közre néhány érdekes részletet.

1932. XII. 5.

Tegnap Mikulás-est volt vacsorával egybe kapcsolva. 3 fogás, 3 dl bor, közben jelenetek, zeneszámok. Bent volt 5 főiskolás tanár este 8–10 óra között. Mindenki kapott almát, diót, süteményt.

1932. XII. 16.

Tegnap sorozáson voltam reggeltől 3 óráig. Így júl. 10-én be kell vonulnom 15 óra. 21-én lenne vizsgám.

1933. I. 7.

December 21-én volt vizsgám, de nem vizsgáztam le, s majd e hó 11-én fogom folytatni. Rátérek a jelmezbálunkra, jöjjenek el. A hölgyek harmada estélyi ruhába jön, éjfélig fekete maszkkal takarják arcukat. Tavaly is volt jelmezbál és egy másik főiskolás bál. Erre magyar ruhában és babos ruhában kellett jönni. Az idén sok vendég lesz; a bajor király fia és Eszterházy gróf fia.

1933. VIII. 8.

Borotválkozás végén járok, jön a postás a Maga levélkéjével. Egy hetes szabadságon vagyok Sopronban. Vadpatak vizsga után. Elsejétől a házi-asszonyomnál kosztolok. Ez a hét arra szolgál, feljavítsam a kondícióm, aztán kezdem a tanulást.

Minden nap túrázok. Tegnap Lukács tanársegéd volt nálam vacsorán, aztán kimentünk a turistaházba és a söröket a tanársegéd úr szolgáltatta.

1933. VIII. 31.

Én most dolgozom, az Erdészeti Lapokat böngészem, onnan is kell a szigorlatra kiszedni. Mostanában este 7-kor szoktam elmenni itthonról, sétálok. Küldök lapokat Gabicának, a kilátó tejetéről néztük a Schnébergeret! Küldök a soproni erdőkből még virágot. („Erika”)

1933. XI. 21.

A háziasszonyomnak elég baj, úgy kell főzni, hogy valamit tudják enni. Mindennap be kell menni a fogorvoshoz. Tervező feladatokat összeütöttem. Kírtak 30.-ára szóbeli szigorlatra, az írásbeli 25-én van. Kaptam levelet a Tanácsos úrtól, kérte a Győri Vagon- és Gépgyár eladására kínált sánt vizsgáljam

meg. Megvételre alkalmasnak találtam. A szakvéleményemet bemutattam a vasútépítés professzorának, aki kezdetet velem.

1933. XI. 29.

Holnap reggel kezdődik a szigorlat, az első én leszek. Vasútépítésből lementem, a többiből majd februárban. Itt lennék a februári szigorlatig.

1933. XII. 3.

Megtörténtek a szigorlatok: kettőből lementem, szállítóberendezések (út-, vasút) és erdőművelésből. A tervező feladatom erdőrendezésből volt, de mégsem mentem szigorlatra, mert a fogam miatt a tárgyba bele se néztem. Kettő megvan, kettő hiányzik. Bálintnál az ellenkező

tárgykból ment le. Váradi Sanyinak sem sikerült jobban a szigorlata. 12 jelentkező volt: 7 fiatal, 5 öreg. A 7 fiatal kapott oklevelet, az 5 öreg nem. A következő szigorlat februárban lesz.

1933. XII. 19.

Itt maradtam Sopronban. A fiúk mind elmentek. A karácsonyt Plander tanársegéd úréknál fogom tölteni.

1933. XII. 29.

26.-án a postás beállított egy kis csomagot Felnémetről. Nagyon meg vol-

tam hatódva! Egy tárcával meglepett. A sütemény finomabbnál finomabb.

(Hétfőn) Elmentem Planderékhoz 6–1/212-ig. Ezután éjfélig misén voltam. Hétfőn Széki főiskolai tanárékhöz voltam hívva ebédre. Kedden a volt házigazdáméknál ebédeltem. (Fácán u.)

1934. II. 22.

Tegnap volt az írásbeli szigorlat. Nekem a két hátralévőből: erdőhasználat és –rendezésből. Mindkettő sikerült, de ez nem jelent semmit, csak a szóbeli. Holnap, 33-án már talán el is kentek. Desits Bálint, ő biztosan mérnök lesz a holnapi napon.

1934. III. 5.

Levelem elküldése óta sok minden történt. Erdőrendezésből elkenődtem a szigorlaton. Sem az írásbelim, sem a szóbelim alapján nem lehetett volna ezt megtenni. A tanár úr menesztett levelet az édesapámhoz! A következő szigorlat ápr. végén lesz. Írtam édesapámnak is. Addig itt maradok..

1934. III. 17.

Szigorlatom ápr. 20-án lesz. Az anyagnak a felét átvettem, ill. a professzor úrral. Volt szíves, felkínálta a segítségét. Ma d.u. bemegyek a főiskolára és kicsit foglalkozunk a tárggyal.

1934. IV. 19.

Nagyon köszönöm a húsvéti ajándékokat! Bent dolgoztam a prof. úrnál este 7-ig. A nagyhéten sokat dolgoztam reggel 3-ig. Első ünnepen Széki tanár úréknál voltam. A szigorlatom május 2-án lesz. A szobát május 15-től fölmondtam, aztán megyek haza. Utána hová, még nem tudom?

1934. V. 9.

3-án délben túl voltam a szigorlaton, s így már mérnök vagyok. Holnap utazom haza, a hónap végéig otthon maradok, aztán lehet, hogy az Egyesületbe megyek Pestre.

Új belépők

Bp. HM Helyi Csoport: Hartal János egyéb középfok; **Soproni Helyi Csoport:** Rácz Péter egyéb felsőfok, Rácz Erika egyéb felsőfok, Wilfing Györgyné egyéb felsőfok; **Sopron Hallgatói Helyi Csoport:** Győri István, Schmidt Péter erdőmérnök; **Balassagyarmati Helyi Csoport:** Görög Örs egyéb felsőfok; **Zalaegerszegi Helyi Csoport:** Kónya Róbert egyéb felsőfok.

Erdészek a természetért

Élőhelyek megőrzése és rekonstrukciója az Ipoly Erdő Zrt.
Közép- Magyarországi erdészeti területén – aktív természetvédelem

Az aktív természetvédelem megismerése - Környezettudatosság erősítését célzó tevékenységek

A természet, környezet alakítása az emberiség történetével egyidős. Magyarország természeti területei kivétel nélkül magukon viselik az itt élők gazdálkodásának a nyomát. Azonban sok, lelkiismerettel végrehajtott környezet átalakító erőfeszítésről derült ki az évtizedek múlásával, és a természettudományi ismeretek bővülésével, hogy nincs összhangban a természet akaratával.

Az „Élőhelyek megőrzése és rekonstrukciója az Ipoly Erdő Zrt. Közép-Magyarországi erdészeti területén” című projekt, az Európai Unió támogatásával 2010-ben és 2011-ben a védett területek rehabilitációját, a természetes állapot alapjainak létrehozását, és az erdei élőhelyek sokszínűségének fenntartását tűzte ki céljaul.

A természetvédelmi fejlesztés négy elemre épül

1. Az Ipoly Erdő Zrt. szakemberei sikereket értek el a természetes erdők erőszakosan terjedő idegenhonos betolakodóival szemben, az akác és bálványfa terjedésének visszaszorításában. Az invazív fajok lokális, szigetszerű térhódításának megfékezése erdeinkben sok időt, energiát felemésztő szakmai feladat, de páratlan természeti értékeink és vele számos védett és fokozottan védett faj megmaradása érdekében elengedhetetlen.
2. Az invazív fajok eltávolítása után az erdészeti szakemberek őshonos kocsánytalan tölgy és elegy fajokkal újították fel az erdő állományokat. A mostani projektben összesen 190 ezer négyzetméteren sikerült összetett, sokszínű stabil erdei életközösségek kialakulását megelőzni a beavatkozások segítségével.
3. Az erdészeti szakemberek a hegyi kaszálórétek védelmével számos védett növény- és állatfaj számára kedvező életfeltételeket teremtenek. Újabb területeken 17.000 négyzetméterrel bővült a helyreállított terület nagysága.
4. A védett területek közötti ökológiai kapcsolatokat gátló kerítések lebontása nélkülözhetetlen a területek természetes kapcsolatainak helyreállításához.

Az Ipoly Erdő Zrt. gyakorlatában eddig is kiemelt szerepe volt a természetvédelemnek, a természetközeli erdőgazdálkodásnak. Ez a projekt éppen a természet rekonstrukcióját, az élőhelyek hosszú távú fenntartását, megőrzését szolgálja. Folytatása a korábbi projektnek, ahol más helyszíneken hasonló munkákat végeztek az erdész, erdőmérnök szakemberek.

Az Ipoly Erdő Zrt. rendkívül fontosnak tartja, hogy mindenki részese lehessen az aktív természetvédelemnek, és megismerhesse annak fontosságát. A projekt ideje alatt számos rendezvényre invitálta a szakmai kör mellett a kisiskolásokat, pedagógusokat, újságírókat és a túrázni vágyókat.

A Szakkiállításokon (Utazás Kiállítás, innoLignum Sopron) lehetőség volt a szakmai kör és a lakosság elérésére is, méghozzá úgy, hogy az erdészek, erdőmérnökök különböző megvilágításba helyezve beszéltek az aktív természetvédelmi tevékenységről. Az elmúlt évek során számos újságíró vett részt a projekt népszerűsítésében.

A fejlesztések nem pusztán sajtóközleményeken keresztül, hanem az érintett területek bejárásával, szakemberek vezetésével tártuk az újságírók elé, akik faültetéssel fejezték ki elkötelezettségüket a természetvédelem iránt. A gyerekek környezeti nevelésének jegyében már több alkalommal sikeresen dolgoztak együtt pedagógusok és erdészeti szakemberek. A Pedagógus Nap jó fórumnak bizonyult a további közös, eredményes munka folytatásához. A már hagyománnyá vált II. Dalol a Naszály kőrustalálkozón több mint száz kisiskolásnak meséltek az Ipoly Erdő Zrt. munkatársai az élőhelyek megőrzéséről, összekötve természetvédelmet a kultúrával. A mindenki számára nyitott természetjáró gyalogos rendezvények nagy sikert arattak a résztvevő baráti társaságok, civil egyesületek körében. Egy új tanösvény útvonalának és ismeretanyagának kidolgozásában, jelzéstfestésben, és a Mária út egy újabb szakaszának felavatásában vettek részt a természetbarátok. Az „Otthonom az erdő” kreatív rajzversenyre 3490 pályamű érkezett, amely nagy örömmel töltötte el a Zrt. munkatársait, hiszen ez azt jelenti, hogy a természet szeretete közel áll a gyerekekhez. A rajzok készítése során talán mindannyian a természet őrévé, kis erdészévé változtak.

Végveszélyben az erdészeti szakirányítás!

Annak ellenére, hogy korábbi minisztériumi ígérek alapján az erdészeti szakirányítói hálózat támogatása megoldódni látszott, most mégis azzal kell szembeesnlünk, hogy arra egyetlen fillér forrás sem mutatkozik, nemcsak az idén, de a jövő évi költségvetésben sem. Hogyan jutottunk idáig? Talán az utókor számára sem lesz közömbös, ha egy rövid történeti áttekintést adunk az eddigi eseményekről. A korábbi MEGOSZ Híradókban és a „Harmadik oldalon” is még arról számoltunk be, hogy a minisztérium illetékes államtitkára az év derekán határozott és publikus ígéretet tett a szakirányítás idej támogatásának biztosítására. Később az erről szóló hírek már azt jelezték, hogy a 2011. évi finanszírozást a 2012. évi költségvetésben biztosított keretből visszamenőlegesen tervezik. Október elején valóban ott szerepelt a jövő évi költségvetés tervezetében az ehhez szükséges 900 millió forintot keret, de a költségvetés sarkaszámait kialakító viták során egyik napról a másikra eltűnt eredeti helyéről, a „Fenntartható erdőgazdálkodás támogatása” költségvetési sorról. Ezt követően előbb szóban, majd írásban is megkaptuk a minisztériumtól az elutasító választ, amelyben jelezték, hogy jelen állás szerint nem tudják biztosítani a szükséges keretet, bár szakmailag elismerik a kérés jogosságát. A MEGOSZ minden követ megmozgatott a támogatás belső átcsoportosítással vagy tartalékforrásból történő biztosítására. Október 18-án a Parlamentben tartott Mezőgazdasági bizottsági ülés során az Erdészeti albizottság elnöke fel is tette a kérdést a miniszternek, aki jelezte, hogy a tárca továbbra is dolgozik az ügyön, és fontosnak, támogatandónak tartja az erdészeti szakirányítás ügyét. A Mezőgazdasági Bizottság tagjait tájékoztattuk a kialakult helyzetről és kéré-

tük kormánypárti módosító indítvány benyújtását, ami – bár ígéretet kaptunk rá – mégsem történt meg. Levélben vagy közvetlenül megkerestünk minden politikust, politikai erőt, akik az ügygel kapcsolatban döntési helyzetben vannak, lehetnek. Alapvetően mindenholnban támogató visszajelzéseket és ígéreteket kaptunk. Annak érdekében, hogy ügyünknek szélesebb körű nyilvánosságot adjunk, e-mailben tájékoztattunk minden parlamenti képviselőt és sajtóközleményben fordultunk a médiához. A MEGOSZ vezetősége és tagjai rendkívül sokat segítettek ebben a szerteágazó és sok energiát igénybe vevő feladatban, amit ezúton is szeretnénk megköszönni! Az erdészeti szakirányítás támogatása ügyében teendő további lépéseket a MEGOSZ rendkívüli szakirányítói értekezlet keretében vitatta meg.

Két dolog bizonyosan leszögezhető. Az egyik, hogy a MEGOSZ minden elképzelhető lépést megtett a támogatás biztosítása érdekében. A másik pedig, hogy a szakirányítói hálózat széthullása esetén a kis területű, elaprózott erdők tulajdonosai, gazdálkodói kerülnek lehetetlen helyzetbe, akik nem lesznek majd képesek erdeiket az Erdőtörvény előírásai szerint tartamosan, a társadalmi elvárások szerint kezelni, hiszen nem tudnak önerőből erdészeti szakirá-

nyítókat alkalmazni és munkájukat megfizetni. Így a kis erdőtulajdonok tízezrei válnak majd ismét működésképtelenné és a magánerdő visszasüllyed a privatizáció utáni időszakban tapasztalható rendezetlen állapotába. Ez pedig mindazok felelőssége lesz, akik közreműködtek abban, hogy ez a helyzet bekövetkezzen!

* * *

Rendkívüli erdészeti szakirányítói értekezlet

A MEGOSZ 2011. november 22-én rendkívüli szakirányítói értekezletet rendezett részben a magánerdős közfoglalkoztatás 2012. évi folytatását, részben a szakirányítói támogatások helyzetét megvitatandó. Az első napirendi pont keretében *Lőrincz Leó*, a BM illetékes főosztályvezetője tartott tájékoztatót. Elmondta, hogy a 2011. évitől eltérően nem pályázatot, hanem kérelmet kell majd benyújtani, méghozzá az illetékes Munkaügyi Központokhoz. A kérelmek megírásával kapcsolatban itt mindenki személyre szóló segítséget is kap. A kérelmek várhatóan 2012. február-márciustól kezdődően nyújthatók be folyamatosan. Az illetékes munkaügyi központok elérhetőségei a www.munka.hu oldalról tölthetők le, az igényelhető támogatásokat pedig a 375/2010. (XII. 31.) kormányrendelet írja le. A tájékoztatót követően élénk konzultáció bontakozott ki.

A második napirendi pont keretében az erdészeti szakirányítás támogatásával kapcsolatban kialakult rendkívül aggasztó helyzetet vitatták meg a jelenlévők. Egyetértettek abban, hogy az ügynek sajtónyilvánosságot kell adni és megvitatták, pontosították az érdekvédelem érdekében még jogszabályi keretek között maradó további eszközeit, lehetőségeit is.

Dr. Sárvári János

Honlapjaink:

www.oec.hu

www.erdeszetilapok.hu

www.forestpress.hu

www.erdo.hu

www.mgszh.gov.hu

„Lefelé a létezés lejtőin”

A Szeniorok Tanácsa és a Közjóléti Szakosztály két nagyszerű összejövettel hirdett **Bogár László** közgazdász, egyetemi tanár előadására való invittal. A népszerű, többnyire a médiából ismert, szókimondó professzor kíméletlen őszinteséggel és aggódó türelmetlenséggel ecsetelte mindkét esetben azokat a gondolatokat, melyek szerinte okozói a világszerte, így hazánkban is kialakult, már-már visszafordíthatatlan morális és gazdasági helyzetnek. Hogy gondolatainak lényege nem új keletű – hiszen azokat az emberiség már évszázadokkal ezelőtt is „kapisgálta” – előadásaiban irodalmi példákkal támasztja alá. Könyve háthoronzongatóan izgalmas közgazdasági okfejtés, egyben társadalomfilozófiai helyzetértékelés is, melybe könnyen beilleszthetjük ágazatunk helyzetét, az erdő tágabb értelemben vett jelentőségét is.

A Kairosz Könyvkiadó gondozásában megjelent kötetet nem ajánlatos elalvás előtt olvasni. Friss szellemiséget és a napi gazdaság- és általános politikában bizonyos jártasságot óhatatlanul igényel.

„Ez a könyv arra tesz kísérletet, hogy e lejtő ontológiai mélyszerkezetének feltárása nyomán eljusson azokhoz a következtetésekhez, amelyeknek megértése döntő fontosságú lehet a hétköznapiok lejátszástechnikai felszíne alatt húzódó mozgató erők feltárásához. E logika alapján a dolgozat négy tételre épül. Az első tétel címe: *Korunk mint a megvalósult abszurditások birodalma*. A másodikiké: *A globalitás mint evolúciós zsákutca*. A harmadik tétel címe: *Szocializmus: a zsákutca zsákutcája*. És végül a negyedik tétel címe: *A rendszerváltás mint Magyarország felszámolása*.” – olvashatjuk a szerző bevezetőjében

Az olvasónak már-már krimiszerű élményben lehet része, mire a könyv az „Epilógus 2011 tavaszán” zárófejezetet olvassa. Bizonyára egy-egy idézet kedvet csinál a könyvhöz.

»[...] II. János Pál pápa az emberiségnek az ökológiai válságért való felelőségéről szóló 1989. december 8-i üzenetében ... így ír: „A modern társadalom nem fog megoldást találni az ökológia problémájára, ha nem veszi komolyan szemügyre saját romboló életmódját. A világ számos tájának társadalmi átadja magát a pillanatnyi örömeinek és a fo-

gyasztás gyönyöreinek, s közömbös a velük okozott kárral szemben. Így az ökológiai kérdés súlyossága az emberi erkölcs mély válságából fakad.”

Hogy ez az évszázadok óta mélyülő válság valójában a Nyugatot csupán egy hisztérikusan akcelerált primitív társadalommá tette, amely képes könnyed brutalitással leigáznai elmaradott, ám nem-primitív társadalmakat, azt jól jelzi Seattle indián törzsfőnök válasza *Franklin Pierce* elnöknek, aki 1855-ben ultimátumban követelte az indián törzstől földje eladását. „Hogyan adhatnánk el a földet, mikor nem a föld az emberé, hanem az ember a földé. Nem az ember szötte az élet hálóját, abban önmaga is csak egy aprócska szál. Bármit tesz ezzel a hálóval, magával teszi azt.”

[...] Ám most az elmúlt kétmilliárd év legnagyobb kihívásával kell szembenéznie: az emberi civilizáció létrontó képességével. Az emberen kívüli élővilág is befolyásolja, alakítja környezetét, de ha ez a befolyásoló hatás szembemegy az élet legbelső törvényeivel és megsérti a finom egyensúlyi viszonyokat, akkor az adott élőlény, populáció vagy az egész faj életveszélybe kerül, s el is pusztul, ha a Föld-lény csak ezen az áron képes élet egésze egyensúlyának a fenntartására. A civilizációt építő ember megjelenésével azonban potenciálisan beláthatatlan veszélyeket hordozó elem került be a földi élet komplex önszabályozó rendszerébe. E lény paradox viselkedését talán az jelzi a legjobban, hogy miközben evidencia számára, hogy levegő nélkül néhány perc alatt, víz nélkül néhány nap

alatt és élelem nélkül néhány hét alatt elpusztul, mégis rutinszerűen hoz olyan döntéseket, amelyek végzetesen roncsoznak e három lételem megtermelődé-sének feltételeit.

[...] Riasztó jel, hogy a trópusi esőerdőkben is növekszik a gigantikus tüzek gyakorisága. Az egészséges esőerdő ugyanis nem képes tartósan és nagy területen égni. Hogy mégis egyre több a hatalmas tűz, ez azt bizonyítja, hogy az esőerdők nagy része már súlyosan beteg, felsértett ökoszisztémája már sokkal kevésbé védekezőképes. Mind több jel utal arra, hogy elkezdődött a globális hatalomgazdaság birodalma által több felől felmart esőerdők agóniája. Az is kiderülni látszik, hogy a trópusi esőerdő annyira komplex élőhely, a talaj, a víz, a levegő, az élővilág olyan hihetetlenül gazdag és törekeny együttműködés-hálója épül, hogy egyszerűen nem lehet újra telepíteni. Amit hatalmas energiákkal e kiirtott erdők helyére „rekonstruálnak”, az képtelen az esőerdők eredeti funkcióinak reprodukálására. Mindez azért vészjósló, mert a fotoszintézishez szükséges szén-dioxid több mint 90%-át az esőerdők nyelik el. Ha a fölös szén-dioxid elnyelésére leginkább alkalmas ökoszisztéma is összeomlik, a globális felmelegedés sebessége olyan ütemben fokozódhat, hogy a kör rövid időn belül bezárul.

[...] Jellemző, hogy a rabszolgaság intézményét csak akkor kezdi „üldözőndő cselekményként” kezelni a Nyugat, amikor Afrika teljes gyarmatosítását követően már a saját érdekévézetének egy darabját sebezte volna fel. A gyarmatosítás másfél évszázada aztán – bár eltérő struktúrában – teljessé tette azt az öko-szociokulturális pusztítást, ami a mai állapot kialakulásához vezetett. [...]

Afrika-szerte gyakran találkozunk egy szinte lefordíthatatlan fogalommal, egy szuahéli szóval, ami úgy hangzik: *ubuntu*. Bár az egyes nyelvjárásokban talán másként ejtik, de mindenütt ugyanazt jelenti. Azoknak a finom szociotechnikáknak a hallatlanul komplex egységét, amelyek az egyén és közösség viszonyát szabályozzák. Az *ubuntu* az afrikai ember legfőbb morális elveinek döntő fontosságú szerveződési szintje. Összefoglalja azoknak a kölcsönös erkölcsi kötelezettségeknek és jogoknak az átfogó rendszerét, amely egyént és közösséget egymáshoz fűz. Ez az afrikai lélek legmélyebb gyökér-

zete, és csak ehhez kapcsolódhat, erre épülhet bármilyen társadalmi program, amely felemelkedést akar a földrész lakói számára. (Kofi Amman)

Az Afrikában napjainkban is zajló öko-szociokulturális lebomlási folyamat azonban arról tanúskodik, hogy a Nyugat több évszázada ható létroncsoló ereje mégis felülmúlja az „ubuntu” társadalomszervező kapacitását. A kontinens tehát egyre nagyobb mélységekbe látszik süllyedni. S e süllyedéssel egyre jobban kiszolgáltatva például olyan „betegség-metáforáknak”, mint az AIDS, amely többféle ok miatt összehasonlíthatatlanul nagyobb pusztítást tud véghez vinni ezekben a főként trópusi vidékeken élő roncs-társadalmakban, mint a Nyugat szocietális szövetében.[...]

[...] Legyen intő metafora számunkra, hogy a hihetetlen pénzekbe kerülő harci repülőgépek legértékesebb része ma már nem az aviatika fémszerkezete, hanem az elektronika, és ezen belül is az a konstrukció, amelyet a köznyelv „ellen-ség-barát” felismerő rendszernek nevez. Minden olyan emberi közösség az azonnali életveszély állapotába kerül, amely elveszti ezt a képességét, felszabadítójaként üdvözli az őt elpusztítani törekvőket, és idegesítő izgága bajkeverőknek véli azokat, akik éppen segíteni szeretnének rajta. Ahogyan egy megrendítő erejű kuruc nóta egyik sora mondja:

„Vezetted magadat szembekötvé, vakon,

Elfajult testvéridtől csinált álutakon,
Kik őseink hamvait rútul megtapodták,

Arany szabadságunkat aranyon eladták.”

Ezek a háromszáz évvel ezelőtt született mondatok arról tanúskodnak, hogy az alapkérdés több száz éve ugyanaz, és ezt elődeink is tudták már.

A rendszerváltás rendszere, vagy legalábbis e rendszer első, 1990 és 2010 között fennállt berendezkedése most azért omlik össze, mert kiderülni látszik, hogy e rendszer hamis törésvona-

lak mentén uszította egymásra az összetartozókat és kényszerített (kényszerít ma is) hamis összetartozásra össze nem tartozókat.[...]

[...] A magyar társadalomra a globális birodalom három szivattyút „szerelt” rá az elmúlt évtizedek során. A hetvenes évek közepén az adósságcspada kamatszivattyúját. A nyolcvanas évek végétől a külföldi vállalatok hazautalt nyereségeinek profit-szivattyúját. És végül a kilencvenes évek végén a magánnyugdíjrendszer járulék-szivattyúját. A három szivattyú minden évben a teljes GDP több mint egynegyedét szívja ki az országból, egyre növekvő mértékben. Teljesen érthető volt tehát a várakozás, hogy az új kormány, ha valamennyire is komolyan veszi a választásokon nyert felhatalmazását, igyekszik majd új alkut kötni a szivattyúk globális üzemeltetőivel.

Az adósság kamat-szivattyúja a legkényesebb kérdés. Amikor Magyarország a hetvenes évek közepén a mai áron számítva a 10 milliárd dollárnyi nettó erőforrás-bevonást végrehajtotta, valószínűleg csak az egész csapdát megkonstruáló erők voltak tisztában a várható következményekkel. Azzal, hogy Magyarország természetesen soha nem fogja visszafizetni ezeket az adósságokat. Nem is ezért adták ezt a hitelezők, hanem azért, hogy ezzel egy olyan végtelenített pénz-szivattyút indítsanak be, amelynek segítségével e 10 milliárd dollárnyi tőke fejében eddig 150 milliárd dollár kamatot fizettünk ki, az adósságunk mégis 100 milliárd dollárral több, mint akkor volt. Érthető, hogy egy ilyen értékes „eszköz” különleges „védelem” alatt áll. A globális hatalmi rend harminc éve igyekszik világossá tenni, hogy szörnyű megtorlás vár mindenki-re, aki csak egyáltalán felvetni merészezi az adósság kérdését, annak esteleges bármilyen „újrátárgyalását”. Így aztán érthető, bár hosszú távú jövőnk szempontjából nem menthető, hogy az új kormány, akárcsak elődjei, szigorú tabuként kezeli a kérdést, kizár-

va azt a beszéd-térből is. Ezzel „csak” az a probléma, hogy a következő harminc év során a teljes adósságszolgálat így akár az ezermilliárd dollárt is meghaladhatja, és ez a magyar társadalom fizikai megsemmisítésével lehet egyenértékű.

A másik fontos szivattyút a Magyarországon működő külföldi vállalatok hazautalt profitja jelenti. Az elmúlt huszonnégy év során az itt tevékenykedő kb. 60 milliárd eurónyi külföldi tőke összesen kb. 130 milliárd eurónyi itt megtermelt profitot utalt haza. A magyar költségvetésbe ugyan befizettek kb. 40 milliárd eurónyi adót, ám különböző jogcímenek több mint 60 milliárd eurónyi állami támogatásban, kedvezményben és egyéb transzferben részesültek, és talán ennek is lehetett némi szerepe a horribilis hazautalt profitokban. Az új kormány itt a külföldi tőkére kivetett extra-adókkal évente nagyjából a kivitt profitok 10%-át „visszaszívja”, ám azt egyelőre elég nehéz megállapítani, hogy ennek mekkora hányadát terhelik majd vissza a multinacionális vállalatok a kiszolgáltatott magyar fogyasztókra.»

A világ, s egyben hazánk közgazdasági viszonyait a fentiekkel való összefüggésben ítéljük meg. Két elgondolkoztató idézet kívánkozik még ide. Az egyiket *André Kosztolányi* tőzsdeguru mondta: „Ha pénzről van szó, csak egy jelszó létezik: Többet!” A másik a nagy klasszikus orosz költő, Puskin epigrammája:

A vas és az arany

Enyém minden! – szólt a vas.

Minden az enyém! – mondta az arany.

Mindent elveszek! – szólt a vas.

Mindent megveszek! – mondta az arany.

Kép és szöveg: **Pápai Gábor**

József Attila:

BÁNAT

Hát kijöttem ide, az erdőbe.
Lágy libegés, – a levelek zizegnek,
mint a rőpcédulák. A föld csöndje

fekszik, nehéz. Ágak, karok nyulnak:
Minden hatalmat!... Lombos hajamba
száraz ág hull. A száraz ágak hullnak.

Csak egy pillanatra martak ki, csak.
Zúgj, erdő elvtárs! Szinte csikorgok.
Egy pillanatra se martak ki, csak

az az elvaduló csahos rám támadt
s kijöttem, hogy erőm összeszedje,
mint a néni a gallyat, a bánat.

Könnycsepp, – egy hangya ivott belőle,
eltűnődve nézi benne arcát
és mostan nem tud dolgozni tőle.

Az Országos Erdő Tanács 5. ülése

A miniszteriális tanácsadó testület ülésén az első napirendi pont keretében *prof. dr. Varga Szabolcs* számolt be az **erdészeti továbbképzések** Nyugat-magyarországi Egyetem által tervezett **konceptiójáról**. Előadásában kiemelte, hogy az erdészeti ágazatban dolgozók szakmai továbbképzése rendkívül fontos az élethosszig való tanulás érdekében, ezért a továbbképzésre rendszeresen és minden szinten szükség van. Az Országos Erdő Tanács tagjai egyetértettek abban, hogy a közelmúltban az erdészeti hatóság által elindított közigazgatási jellegű továbbképzés mellett elengedhetetlenül fontos és szükséges a szakmai továbbképzés rendszerének bővítése. A Tanács határozatot hozott arról, hogy a képzésre vonatkozóan *prof. dr. Varga Szabolcs* az érdekképviselői és szakmai szervezeteket bevonva dolgozza ki az erdészeti ismeretekre vonatkozó továbbképzések témaköreit, tematikáját, amelyet egy későbbi időpontban a Tanácsban vitára lehet bocsátani.

Második napirendi pontként a testület olyan témát tárgyalt, amely már legalább 150 éve vitatott az erdészeti és vadászati lapok hasábjain. **Az erdő és vadgazdálkodás összehangolásával** kapcsolatos vitaindító anyagot *prof. dr. Náhlik András* tárta a tagok elé. A két ágazat között feszülő problémák a vadkár, ill. vadkártérítés körül csúcsosodnak ki. Alapvető gond, hogy a megbízható állománybecslési adatok gyűjtésére nincs megfelelő módszer, nem határozható meg egyértelműen egy terület vadeltartó vagy vadterő képessége, ennek hiányában pedig csak nagy bizonytalansággal tervezhetők meg az egyes földhasználati tevékenységek. A megoldás egyik fontos eleme a nagyvadászterületenként differenciált csökkentése lehet, de ezt a tevékenységet nem kampányszerűen, és főleg nem fiktív adatokra építve, hanem minél több fontos szakmai érveléssel (pl. vadkár mennyisége, helyes korosztályviszonyok beállítása stb.) figyelembe véve kell végezni. A vizsgálatok arra utalnak, hogy helyes korosztályi szabályozással, jóval kisebb vadállomány fenntartása mellett, éppen a tróféák jobb minőségén és a vadkár mértékének csökkenésén keresztül magasabb jövedelem érhető el. Az előadó kiemelte, hogy az előrelépéshez elsősorban meg kell erősíteni a földtulajdonosi közösségek jogi státuszát, továbbá meg kell oldani a gazdasági célú vadgazdálkodás és a rekreációs célú vadászat szétválasztását. Vadgazdálkodást csak gazda-

sági társaság végezhesen. Az előadást követő komoly vita eredményeképpen *prof. dr. Náhlik András* vállalta, hogy az elhangzott véleményeket összefoglalva összeállít egy olyan állásfoglalást, amely a Tanács jóváhagyását követően az erdőgazdálkodásért felelős miniszter asztalára tehető.

A testületi ülés 3. napirendi pontjának keretében – amelynek előadója *Lapos Tamás* volt – a Vidékfejlesztési Minisztérium Erdészeti Osztályának beszámolója hangzott el a **Nemzeti Erdőprogram 2010. évi végrehajtásáról**. *Lapos Tamás* az elkövetkező időszak jogalkotási feladatai között legfontosabbnak említette a 2012. évi körzeti erdőtervezési, valamint az átalakítási és számlási terv készítésének részletes szabályairól szóló miniszteri rendelet megalkotását.

Az ülés utolsó programjaként a Vidékfejlesztési Minisztérium Stratégiai Főosztályának beszámolója hangzott el, amelynek témája a **Nemzeti Vidékstratégia erdészeti vonatkozásai** voltak. Az előadást a főosztály képviselő-

ben meghívott előadóként *Kontur Tamás* tartotta.

Beszámolójában sorra vette azokat a pontokat, amelyekben az ágazat legfontosabb stratégiai irányai kerültek kijelölésre. Az erdészettel kapcsolatos törekvések az agrárgazdasági szakterületen belül fogalmazódnak meg. A vidékstratégia külön nevesítve tartalmazza a Nemzeti Erdőprogramot, amelynek működtetése a gazdálkodás hatékonyságának és az erdők többcéltú hasznosításának kiterjesztését szolgálja. A tervekben megjelenik az erdőtelepítések ütemének növelése – nagyobb hangsúlyt fektetve az őshonos, illetve a tájba illeszkedő fajok alkalmazására –, az erdők közjóléti berendezéseinek és szerepének kiteljesítése, valamint az erdei melléktermékek gyűjtésének és feldolgozásának fokozása.

A stratégia véglegesítéséhez – amely várhatóan 2011 év végéig megtörténik – a főosztály továbbra is számít az erdészeti szakmai és érdekképviselői szervezetek együttműködésére.

Náhlik András

A vízitársulatok 200 éve

Írta és szerkesztette: Fejér László (Vízgazdálkodási Társulatok Országos Szövetsége, Budapest, 2010)

Bízást elmondható, hogy a magyarországi vízügy eseményei iránt érdeklődő szakember és a laikus olvasó egyaránt lebilincselő könyvet vehet a kezébe. **A vízitársulatok 200 éve** a szándék, a tartalom és a forma kiváló szintézise. A szándék: a sajátos szakmai-történelmi kronológia összefogott bemutatása. A tartalom egyértelműen lényegre törő: a „miért?” és a „hogyan?” kérdésekre közérthetően megfogalmazott, olvasmányos, ám nem *dagályos* válaszok *sodrás*a ragad magával, bármelyik iménti kérdőszó áll is a kérdés elején. És a forma: mintha képalbumot lapozgatnánk. Az oldalak külső hasábjain az egy- vagy többéves időszakok legfontosabb szakmai és társadalmi-gazdasági történései, ezek gyakori kölcsönhatásai bilincselnek le, készítetnek a továbbolvasásra, és jól olvashatók is a diszkrét szürke háttérnek köszönhetően. A belső, többnyire két hasáb a vonatkozó tárgyi magyarázatok, korabeli térképek, műszaki ábrák, dokumentumok, fényképek stb. szimpatikus arányérzékkel szerkesztett *follyama*, fehér alapon.

A vízügy hazai közösségi története, persze 200 évnél régebbre nyúlik vissza. Volt, ahol a hegyi patak mentén kialakult faluközösség a *medr*ben lefolyó vízről így kezdte felelős rendelkezését pld.: „A *patakunk* vize, amiből élünk, ...”. A völgyi, a síksági közösségeknek ennél többről kellett gondolkodniuk, gondoskodniuk és írást készíteniük.

A magyarországi közösségi vízügy kialakulásának motivációi innen *eredeztethetők*. Másik *bullámok* a népesség és a művelésbe/használatba vont földterület növekedésével adtak lökést a vízitársulati egyesüléshez. Az éltető víz használatának és a pusztító víz féken tartásának körültekintő szervezését az a felismerés inspirálta, hogy szomszédos földterületek, kisebb és nagyobb térségek nem függetleníthetők vízügyi hatások, beavatkozások esetén.

Sajnos, nem csak ebből a könyvből tudhatjuk meg, hogy mi az a három dolog, amire a háborúhoz és a vízügyi rendezettséghez egyformán, minden korszakban szükség van. De megtudhatjuk, hogy a magyarországi vízitársulatok egyes korszakainak kiemelkedő személyiségei gyakorta a pénznél is jobban kellettek a vízzel vívott csatákban.

Rec.: **Apatóczy István**

J E G Y Z Ő K Ö N Y V

az Országos Erdészeti Egyesület Elnökségének

2011. szeptember 6-i, 10.00-kor kezdődött üléséről

Az ülés helyszíne: Erdészeti Információs Központ, 1021 Budapest, Budakeszi út 91.

Jelen vannak:

Elnökség tagjai: Zambó Péter elnök, Kiss László általános alelnök, Szabó Vendel technikus alelnök, Mocz András magánerdős alelnök, Haraszi Gyula EL SZB elnök, Nagy Imre, Csépanyi Péter, Gencsi Zoltán, Ripszám István, dr. Szabó Tibor régióképviselek (10 fő).

Tanácskozási joggal:

Bak Julianna EB elnök, Lomniczi Gergely főtitkár, Pápai Gábor főszervező, dr. Sárvári János

Az első napirendi pont idején meghívottak: Barátossy Gábor, Gémesi József, Merkel Gábor

Kimentését kérte: Cserép János régióképviselek, Vajai László főosztályvezető

Zambó Péter elnök köszöntötte az elnökségi ülésen megjelent elnökségi tagokat és a meghívottakat. Megállapította, hogy az elnökség 10 fővel határozatképes. A jegyzőkönyv vezetésére Lomniczi Gergelyt, a jegyzőkönyv hitelesítésére Csépanyi Pétert és Haraszi Gyulát kérte fel, mellyel az elnökség tagjai egyetértettek. Zambó Péter elnök ismertette a napirendet, amit az elnökség elfogadott.

Az első napirendi pont keretében az elnökség az egyesületi és az ágazathoz kapcsolódó alapítványok bemutatkozását és beszámolóit hallgatta meg. Az egyesületi könyvtár működtetésének támogatására létrehozott Wagner Károly Alapítvánnyal kapcsolatban Merkel Gábor elnök elmondta, hogy az alapítvány működése 2006 óta problémás, akadozik. 2009-ben elindult az újrászervezés, az új kuratórium felállt, a változások Alapító okiratban történő átvezetése és a tényleges működés beindítása azonban elmaradt. Az idei évre terv,

hogy az elmúlt években felhalmozódott kamatbevételek egy részét felszabadítsák és a könyvtárnak helyet adó épület üzemeltetési költségeihez való hozzájárulásként az üzemeltető Pilisi Parkerdő Zrt. részére átutalják. Ez azonban idáig nem történt meg. Merkel Gábor az alapítvány kuratóriumának elnökségi tisztéről lemond, és aktívabb szerepvállalásra képes elnök választását javasolja.

Gémesi József kuratóriumi elnök részletesen ismertette az idén 10 éves Erdészcsillag Alapítvány működésének történetét, jelenlegi anyagi helyzetét. Az elmúlt évtizedben az Erdészcsillag Alapítvány pályázatainak keresztül közel 300 főt részesített szociális segélyben összesen közel 11 000 eFt összegben, és 17 erdészdiák számára biztosított összesen 3500 eFt ösztöndíjat. Az Alapítvány 2010-ben külön támogatást nyújtott az árvíz- és vörösiszap-katasztrófák erdész károsultjai részére közel 2000 eFt összegben. Az alapítvány szabályzatai rendben vannak, működése 5 fős kuratóriummal és 3 fős felügyelő bizottsággal biztosított. 1 millió forintos tőkéjéhez nem nyúl, támogatásokra az alaptőke kamatait, az SZJA 1%-okból és egyéb támogatásokból befolyó bevételt használja fel. Idei év pályázatainak kiírására megvan a fedezet, és várható egy tagtársunk önzetlen felajánlásából származó bevétel, aki végrendeletében vesprémi ingatlanának egyharmadát az alapítványra hagyta. Zambó Péter elnök kiemelten fontosnak nevezte az Erdészcsillag Alapítvány működését, segítséget ígért külső források keresésében.

Barátossy Gábor kuratóriumi elnök beszámolt az 1993-ban a Pilisi Parkerdő által alapított Erdők a Közjóért Alapítvány tevékenységéről. Az alapítvány évente kb. 4 millió forintot fordít különböző programok támogatására, melyek az erdészet társadalmi megítélésével kapcsolatosak. Az utóbbi időben élénkülő érdeklődés tapasztalható bankok, nagyobb magáncégek részéről a vállalatok környezeti felelősségvállalása keretében az alapítvány támogatására. Működésükben személyi nehézsé-

gek vannak, Baranyi Katalin titkár munkáját dicséri jelenleg az alapítvány működése, új összetételű, aktív kuratórium felállítására lenne a jövőben szükség.

Az Ember az Erdőért Alapítvánnyal kapcsolatban Zambó Péter elnök felolvasva Vajai László VM főosztályvezető levelét, aki miközben kimentését kérte az ülésen való részvételtől, tájékoztatott, miszerint a KSH felé az elmúlt években az alapítvány működtetésének szüneteltetését jelentették be, mert annak működése körül több körülményt tisztázni kell, amivel jelenleg a VM jogszabályai foglalkoznak. Amint a lehetőségek körvonalazódnak, a további működés feltételeiről további tájékoztatást ígért. Zambó Péter összefoglalva megköszönte az alapos tájékoztatást és az alapítványok kiemelten fontosnak tartott munkáját, a bevételek növelésében való együttműködést javasolt.

7/2011. (09.06.) sz. elnökségi határozat:

Az OEE Elnöksége kiemelten fontosnak tartja az egyesületi alapítványokban az egyesület és az ágazat érdekében végzett munkát. Köszönettel elfogadja az Erdészcsillag Alapítvány és a Wagner Károly Alapítvány beszámolóját. A jövőben a titkárság és az alapítványok szorosabb együttműködését indítványozza.

Az elnökség a határozatot egyhangúlag elfogadta (10 igen, 0 nem, 0 tartózkodás).

A második napirendi pont keretében Csépanyi Péter régióképviselek ismertette a Budapesti ÁESZ HCS Schweighardt Ottó által kidolgozott javaslatát a Magyar Erdészeti, Vadászati Műszaki Segédszemélyzet Országos Egyesülete (MEVME) örökségének deklarálására. A MEVME jogutód nélkül a II. világháború utáni időszakban szűnt meg, tagsága beolvadt az OEE-be, megmaradt tárgyi emlékei az OEE Könyvtárába kerültek.

9/2011. (09.06.) sz. elnökségi határozat:

Az OEE Elnöksége javasolja a MEVME örökség kérdésének közgyűlés elé terjesztését, és az Erdészettörténeti Szakosztály helybenhagyó véleménye esetén a szellemi örökség átvételének deklarálását.

Az elnökség a határozatot egyhangúlag elfogadta (10 igen, 0 nem, 0 tartózkodás).

Harmadik napirendi pontként a Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtár és az Erdészeti Lapok egyesületi vagyonban történő szerepeltetésével foglalkozott az

elnökség. *Dr. Sárvári János* ismertette az NYME Központi Könyvtárával és az Országos Széchényi Könyvtárral folytatott tárgyalásai eredményét, miszerint fenti könyvtárak pontos értéket mai forint árfolyamon nem tartanak nyilván. A könyvállomány értékének felbecsültetése hivatalos becsléssel 10 millió forintos nagyságrendű költséget jelentene. Javasolt ezért a Könyvtár és a könyvállomány biztosítási értékét (115 millió forint) alapul venni, és ezen értéket szerepeltetni az egyesületi vagyonban. Ezt pontosíthatja *dr. Ádámfy Tamás* tagtársunk, aki felajánlotta ezirányú tapasztalatait. Az Erdészeti Lapok esetében a nyilvántartási érték megállapítása még nehezebb, sok szubjektív szempontot tartalmaz. *Bak Julianna* EB elnök szerint az Erdészeti Lapok kiadását fellelt vagyoni értékű jogként kell kezelni, a Könyvtár esetében tételes, leltár alapján nyilvántartott értékelés lehetséges, a 115 millió elfogadható értékelési alap. *Kiss László* alelnök szerint nem a napi piaci ár meghatározása a lényeg, hanem, hogy a tételek szerepeljenek a vagyonban. A döntést a jövő évben esedékes mérlegzárásig kell meghozni az EB által jóváhagyott javaslat alapján. *Nagy Imre* szerint nem kell tartani attól, hogy a mérleget ezek a tételek nagymértékben torzítanák, a vagyonban történő szerepeltetés súlyt ad az egyesületnek. *Haraszti Gyula* SZB elnök javasolta az Erdészeti Lapok kiadási jogával kapcsolatban minden alátámasztó dokumentum összegyűjtését.

10/2011. (09.06.) sz. elnökségi határozat: Az OEE Elnöksége javasolja a Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtár és az Erdészeti Lapok szerepeltetését az egyesületi vagyonban. A nyilvántartási érték meghatározásának és a nyilvántartás módjának kidolgozásában az Ellenőrző Bizottság javaslatát kéri 2011. november 30-ig.

Az elnökség a határozatot egyhangúlag elfogadta (10 igen, 0 nem, 0 tartózkodás).

tel mellett. Arányaiban néhány tervezési tétel eltér az időarányos rsvtől, ezek a korábbi bázis hiányára visszavezethető tervezési hibát jelentenek, de a gazdálkodás eredményességét nem befolyásolják. Megismételte az EB korábban is elhangzott véleményét, miszerint a gazdálkodás biztonságához a jövőben javasolt a fix bevételek növelése. Az idei évben azon programokra lehet pénzt költeni, amihez a tervezett bevételeken felül elő lehet teremteni a fedezetet is.

Lomniczi Gergely főtitkár előterjesztette a 2011. évben helyi csoportok és szakosztályok számára juttatandó összegek javaslatát. *Szabó Vendel* alelnök javasolta, hogy a programok támogatásának tétele szűnjön meg egyes helyi csoportoknál már működik az a rendszer, miszerint a tagok a rendezvény költségeit külön megfizetik. *Gencsi Zoltán* megismételte javaslatát, hogy arculati elemek készítésével támogassa az Egyesület a helyi csoportok és szakosztályok működését.

11/2011. (09.06.) sz. elnökségi határozat: Az Elnökség tudomásul veszi a 2011. I-VI. havi adatokat tartalmazó vezetői jelentést. Az Elnökség 2011. szeptember 16-val kezdődően felfüggeszti a helyi csoportoktól és szakosztályoktól érkező működési számlák befogadását. Egyben megbízza a főtitkárt az OEE arculatának megújításával, arculati eszközök gyártásának és szétosztásának elindításával.

Az elnökség a határozatot egyhangúlag elfogadta (10 igen, 0 nem, 0 tartózkodás).

Az ötödik napirendi pont keretében *Lomniczi Gergely* főtitkár beszámolt arról, hogy a Titkárság összesítette a Helyi csoportok, Szakosztályok és a titkárság által tervezett őszi programokat. Idén még közel száz eseménynél szervező vagy társzervező az OEE. Kiemelkedik a XV. Erdők Hete rendezvénysorozat okt. 3-9. közötti héten. Nyitó rendezvénye szeptem-

A negyedik napirendi pontban *Bak Julianna* EB elnök ismertette az OEE I-VI. havi gazdálkodásáról szóló vezetői jelentést. Összességében rendben lévőknek, időarányosnak találta az adatokat, 52% ráfordítás és 87% realizált bevétel

ber 30-án az Ipoly Erdő Zrt.-nél lesz. Az idei jelmondat, amely köré az erdei iskolák a programjaikat szervezik: „A fa nemzeti vagyon”. Felkészítő és háttéranyag Erdői Iskola Szakosztály számára kiküldve, programok összesítése folyamatban. A vidékfejlesztési miniszter szervezésre felkérő levele még nem érkezett meg, Zambó Péter elnök hangsúlyozta a tagság tájékoztatásának fontosságát a honlapon és az Erdészeti Lapokon keresztül.

12/2011. (09.06.) sz. elnökségi határozat: Az Országos Erdészeti Egyesület a vidékfejlesztési miniszter felkérése esetén szervezi a XV. Erdők Hete rendezvénysorozatot 2011. október 3-9. közötti héten. Az erdei iskolák programjainak generálását és koordinálását az Erdészeti Erdői Iskola Szakosztály, az országos jelentőségű események szervezését és az országos nyilvánosság szervezését a Titkárság végzi. Az eseménysorozat jelmondata: „A fa nemzeti vagyon”.

Az elnökség a határozatot egyhangúlag elfogadta (10 igen, 0 nem, 0 tartózkodás).

Az egyebek napirendi pontban *Zambó Péter* elnök ismertette az erdészeti szakoktatással kapcsolatban kialakított egyesületi állásfoglalást. Bemutatta *dr. Damszky István* levelét, melyben a „Zöld könyvek” megújításával kapcsolatos tanulmányának változatlan formában történő közlését kéri. Az Elnökség a kérdést megvitatva azt a megoldást látta megvalósíthatónak, miszerint a kérdéses nagy terjedelmű anyagot az Egyesület honlapján teszki közzé. Az egyesületi Almanach kérdésében *dr. Sárvári János* és *Haraszti Gyula* 60%-os készületségről tájékoztatót, melynél több anyagot újabb nagy erőbefektetés nélkül összegyűjteni jelenleg nem látnak lehetségesnek. Az Elnökség a meglévő anyagok honlapon történő közlésével egyetértett. *Zambó Péter* beszámolt az augusztus 20. alkalmából átadott miniszteri kitüntetésekéről, melyek között az Egyesület munkájának is köszönhetően az idei évben szép számmal szerepeltek erdésztkollégák. Szintén tájékoztatást adott a Hatvanban tervezett vadászati múzeummal kapcsolatos információkról, amivel kapcsolatban erdészeti vonatkozású kiállítási részek kialakítására törekszik az Egyesület.

Nagy Imre régióképviseelő tájékoztatja az Elnökséget, hogy 2011. szeptember 1. napi határidővel az OEE Szombathelyi HCS elnöki tisztjéről lemondott. Döntését nem kívánja indokolni. Az Evt. vál-

toztatásának javaslatáról az OEE Elnöksége a baranyai kihelyezett elnökségi ülésen döntött. Az ezzel foglalkozó csoport tagjaként a felkérést elvállalta. Áttanulmányozta a korábbi, közös érdekvéviselési átdolgozást. Véleménye szerint az eddig tett változtatási javaslatok egy része nem a racionalitáson, hanem indulati megközelítésen alapul. Amellett a különböző szereplők álláspontja között feloldhatatlan ellentmondások is észlelhetők. Ennek tükrében a kapott feladatot tisztelettel visszaadja, a jövőben nem kíván a jogszabály módosítások előkészítésével foglalkozni.

Csépányi Péter ismertette, hogy a középiskolások európai erdészeti versenyének döntőjére a Baár-Madas Gimnázium csapata utazik ki Magyarországra képviselőként, az utazás költségeit az Egyesület magára vállalta. *Lomniczi*

Gergely tájékoztatott a Kétmilliomodik hektár magyar erdő emlékérem adományozásával kapcsolatos felhívás kiküldéséről. Az Elnökség következő ülését 2011. október 27-én, a Nyugat-Magyarországi Régióban tartja, a szervezés koordinálására *Nagy Imre* régióképviseletet kérve fel.

A napirendi pontok végén *Zambó Péter* elnök megköszönte az elnökség aktív munkáját és az ülést bezárta.
kmf.

Zambó Péter
elnök
Lomniczi Gergely
jegyzőkönyvvezető
Hitelesítők:
Csépányi Péter
regióképviselet
Haraszti Gyula
EL SZB elnök

J E G Y Z Ő K Ö N Y V

az Országos Erdészeti Egyesület Elnökségének

2011. október 27-i, 14.00-kor kezdődött kihelyezett üléséről

Az ülés helyszíne: Nyugat-Magyarországi Régió, Káld-Farkaserdő

Jelen vannak:

Elnökség tagjai: Zambó Péter elnök, Kiss László általános alelnök, Szabó Vendel technikus alelnök, Mocz András magánerdős alelnök, Haraszti Gyula EL SZB elnök, Nagy Imre, Ripszám István régióképviselet (7 fő).

Kimentését kérte: Gencsi Zoltán, Csépányi Péter, Cserép János, Szabó Tibor régióképviselet

Tanácskozási joggal:

Bak Julianna EB elnök, Lomniczi Gergely főtitkár, Pápai Gábor főszervező, dr. Sárvári János

Pártoló Tagi Tanács: Bugán József, Orbán Tibor, Varga László, Horváth Ferenc

Helyi csoport tisztségviselők: Bakó Csaba, Domokos Gábor, Greguss László Géza, dr. Kárpáti László, Kóródi Sándor, Kulcsár Zsolt, Nagy Frigyes Vince,

Toronyay Péter Áron, Varga Attila, Vissi Géza, Zsuppán Ernő

Az elnökségi ülés elején *Bugán József* vezérigazgató házigazdaként köszöntötte az egybegyűlteket, és bemutatta *Bakó Csabát*, mint a Szombathelyi Helyi Csoport közelmúltban megválasztott elnökét.

Az ülést megnyitva *Zambó Péter* elnök köszöntötte az elnökségi ülésen megjelent elnökségi tagokat, meghívottakat, a Nyugat-Magyarországi Régió Helyi csoportjainak tisztségviselőit és a Pártoló Tagi Tanács megjelent tagjait. Külön megköszönte a Szombathelyi Erdészeti Zrt.-nek, hogy biztosította a kihelyezett ülés helyszínét. Megállapította, hogy az elnökség 7 fővel határozatképes. A jegyzőkönyv vezetésére *Lomniczi Gergelyt*, a jegyzőkönyv hitelesítésére *Kiss Lászlót* és *dr. Sárvári Jánost* kérte fel, mellyel az elnökség tagjai egyetértettek. Zambó Péter

elnök ismertette a napirendet, amit az elnökség egyhangúan elfogadott.

Az első napirendi pont keretében *Nagy Imre* régióképviselet mutatta be a Nyugat-Magyarországi Régióba tartozó 10 helyi csoport munkáját. Kiemelte, hogy az

OEE tagságának jelentős része él a régióban, és a soproni központ az erdészeti oktatás fontos intézményeinek is otthont ad. A térségben fontos a jól működő nagy erdőgazdaságok befolyása, de a tagság körében öröndetesen nagy arányban jelen vannak a magánerdő-tulajdonosok is. Több helyi csoportnál személyi változások történtek vagy vannak folyamatban, az elmúlt időszakban a Szombathelyi, Pápai, Zalaegerszegi, Veszprémi FVM és Győri Magánerdős helyi csoportoknál tartottak vagy kezdeményeztek választásokat. Az egyes csoportok aktivitása tekintetében jelentős különbségek tapasztalhatók, ennek az anyagi lehetőségek és a kollégák munkahelyi leterheltsége az oka. Az állami erdőgazdaságok által működtetett csoportok a zászlóshajók, de a régió magánerdő-tulajdonosai is az Egyesület legaktívabb tagjai közé tartoznak. Az elmúlt időszakban öröndetesen nőtt a kohézió a régióban, az egyes csoportok értesítik és meghívják egymás tagságát rendezvényeikre. A kiemelten jól működő csoportok (pl. szombathelyi, soproni, győri állami és magánerdős) mellett többen gondokkal is küzdenek. Külön aggodalmát fejezte ki a Soproni Hallgatói Csoport működésének lehetőségei miatt. Az egyes helyi csoportok beszámolóikat az ülés végén teszik meg.

14/2011. (10.27.) sz. elnökségi határozat: Az elnökség a Nyugat-Magyarországi Régió beszámolóját köszönettel tudomásul vette. Az érintett csoportok figyelmét felhívja a tisztségviselők Alapszabály szerint időben történő megválasztásának fontosságára. **Az elnökség a határozatot egyhangúlag elfogadta (7 igen, 0 nem, 0 tartózkodás).**

A második napirendi pont keretében először *Bak Julianna* EB elnök ismertette az Egyesület gazdálkodásának I-IX. havi adatait. 78% összes ráfordítás és 95% bevétel-szint mellett nem lát komolyabb problémát az Egyesület gazdálkodásában. A várható eredmény a becslések szerint enyhe mínusz lesz, ami egyelőre nem jelent problémát. Hosszú távon azonban a tartalékokat nem szabad felélni, a kiszámítható finanszírozásra, a fix bevételek arányának növelésére minél hamarabb megoldást kell találni. A tervhez képest egy-két, rossz arányokat mutató költségelem van, ami azonban összességében nem okoz gondot. Az Ellenőrző Bizottság első féléves vizsgálata lezajlott, az eredményeket a novemberben tervezett EB ülés értékeli, melynek egyik elemeként javasolja a

Budakeszi úti irodát a megfelelő hatóságoknál ügyintézési helyszínként bejelenteni. Ugyanezen EB ülés ad majd javaslatot a Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtár és az Erdészeti Lapok egyesületi vagyonban történő szerepeltetésének kérdéskörében. Az eddigi egyeztetések alapján látszik, hogy a vagyonban történő nevesítés szükséges, a konkrét összeg meghatározása azonban komoly feladatot jelent.

Lomniczi Gergely főtitkár ismertette a taglétszámot, miszerint a 4244 tag 66%-a aktív dolgozó, 32%-a nyugdíjas. A tagságnak csak mintegy fele, 2220 fő fizet elő egyénileg az Erdészeti Lapokra. A gazdálkodást értékelve kiemelte, hogy az év hátralévő részében a kiadások további visszafogásán túl a még megszerzhető bevételek (hirdetések, pénzügyi műveletek) realizálása az idei év fontos feladata. A kiszámítható és hatékony működés érdekében javasolta az Egyesület 2012-es programjának és költségvetésének mihamarabbi elkészítését. A jövő évi kiemelt programok között említette az Erdészeti Lapok 150 éves jubileumát, az év fája kezdeményezést, a 143. Vándorgyűlés, a XVI. Erdők Hete, a helyi csoport tisztségviselők találkozójának szervezését, a Muzsikál az erdő programot, a különböző hazai és nemzetközi versenyeket és az Akadémisták Selmecen programot. Fontos feladatként sorolta fel a honlap megújítását, a Gyökerek és lombok következő kötetének kiadását, kiadványok készítését és az idén 10 éves Erdészcsillag Alapítvány működésének támogatását.

15/2011. (10.27.) sz. elnökségi határozat: Az Országos Erdészeti Egyesület Elnöksége a 2012. évi program és költségvetés tervezetének összeállításával megbízza a főtitkárt. Az Elnökség soron következő ülésén foglalkozik a tervekkel, melyeket jóváhagyás után az évszázó Küldöttgyűlés elé terjeszt elfogadásra. **Az elnökség a határozatot egyhangúlag elfogadta (7 igen, 0 nem, 0 tartózkodás).**

és árajánlatot előre meghatározott eszközök elkészítésére. Az Egyesület a logó megtartásával, egységesítésével olyan arculati elemek alkalmazását szeretné bevezetni, amelyek kifejezik az egyesület hagyománytisztelő voltát, de emellett megjelenítik megújuló képességét, fejlődésre való nyitottságát, tagjainak megbízható szaktudását, természet iránti elkötelezettségét. **Ripszám István** letisztult formák alkalmazását javasolta. **Mocz András** a tervekben hangsúlyosan szereplő elegáns bordó mellett a zöld szín markáns megjelenítése mellett szólt. **Kulcsár Zsolt** hangsúlyozta a mindenhol megjeleníthető színvilág fontosságát. **Dr. Sárvári János** felhívta a figyelmet a honlapon és az Erdészeti Lapok borítóján a logót határoló félkör alakzatra. **Zambó Péter** javasolta a fellelhető legrégebbi logó formához, színekhez való visszanyúlást.

16/2011. (10.27.) sz. elnökségi határozat: Az Országos Erdészeti Egyesület Elnöksége az Arculati Kézikönyv elkészítésére az 1. ajánlattevővel (**Aliné Szemrák Vali**) való szerződéskötést javasolja. A szükséges további egyeztetéseket **Lomniczi Gergely** főtitkár **dr. Sárvári János** részvételével szervezi. **Az elnökség a határozatot egyhangúlag elfogadta (7 igen, 0 nem, 0 tartózkodás).**

A negyedik napirendi pont keretében **Haraszi Gyula** SZB elnök számolt be az Erdészeti Lapok 2012-ben esedékes 150. évfordulójára való felkészülésről. Az Erdészeti Lapok Szerkesztőbizottsága 2011. szeptember 28-i ülésén tárgyalta a jövő évi jubileummal kapcsolatos terveket. Javaslatok a következők:

- a jubileumi évfolyam logójának és arculatának kialakítása;
- minden 2012. évi lapszámban tematikus fejezet, merítve az EL történeti tartalmából (az EL története; vándorgyűlések, egyes szakterületek, érdekességek, reklámok a Lapokban; az erdő és a magyar nyelv stb.);

A harmadik napirendi pont keretében az Elnökség tagjai és a résztvevők értékelték az OEE arculatának megújítására érkezett három pályázatot. A névtelenül, sorszámozva bemutatott pályázatok tartalmaztak egy arculati vázla-

- megjelenés a mezőgazdasági könyvhónap rendezvényén (februárban);
- jubileumi esemény(ek) szervezése
 - Budapesten – a sajtó- és a könyvtáros szakma képviselőinek meghívásával, a Könyvtárral és az Erdészettörténeti Szakosztállal közösen;
 - Selmecen – összekapcsolva az Erdészeti Palota 120 éves jubileumi megemlékezésével;
 - ünnepi alkalom szervezése a miskolci vándorgyűlés eseménnyel között, az újságíróknak szervezett kiránduláson és a decemberi évszázó közgyűlésen;
- cikkíró pályázat hirdetése;
- előadások az EL történetéről, jelentőségéről – az OEE régiós programjain, az erdőhöz kötődő civil szervezetek, illetve az újságírók és a könyvtárosok rendezvényein;
- az egyéb sajtóban, médiában az EL-ről megjelenő anyagok generálása;
 - sajtóanyag az MTT-nek, napi- és hetilapoknak, honlapoknak; sajtótájékoztató szervezése;
 - publikáció, sajtóhír más természettudományos folyóiratokban (ÉT, Természet Világa,...);
 - az EL internetes archívumának népszerűsítése – akár fizetett hirdetésekkel is;
- a www.erdeszetilapok.hu honlap megújítása, szoros kapcsolatban a www.oee.hu honlappal, a jubileum kapcsán keletkezett elektronikus anyagok közzététele az interneten;
- ünnepi kiadású kiadvány (szóróanyag) készítése az EL-ről;
- az aktuális olvasói igények és meglégedettség vizsgálata.

17/2011. (10.27.) sz. elnökségi határozat: Az Erdészeti Lapok 150 éves jubileuma az Egyesület 2012. évi kiemelt eseménye. Az Országos Erdészeti Egyesület Elnöksége az Erdészeti Lapok 150 éves jubileumának méltó megünnepléséről szóló alapvető elképzeléseket támogatja, a soron következő elnökségi ülésig a részletes program kidolgozásával és a szükséges források hozzárendelésével a Szerkesztőbizottság elnökét és a főtitkárt bízza meg. **Az elnökség a határozatot egyhangúlag elfogadta (7 igen, 0 nem, 0 tartózkodás).**

Az ötödik napirendi pont keretében **Lomniczi Gergely** főtitkár bejelentette, hogy visszanyúlva a korábbi évek hagyó-

mányához az idén ismét lesz évzáró Küldöttgyűlés az Alkotmány utcai Székházban, melynek időpontja december 8. A 2011-es évvel kapcsolatos beszámoló mellett a Küldöttgyűlés foglalkozik a 2012. évi program és költségvetés kérdéseivel, a MEVME örökség kimondásával és megemlékezik az OEE 160 éves évfordulójáról. A 2012. év kiemelt eseményei közé tervezi emelni Az év fája kezdeményezést, mint ami a szélesebb nyilvánosság felé is jól bemutatható. Tárgyalások kezdődtek az Ökotárs Alapítvánnyal, amely az európai kezdeményezésre indult Év fája választást szervezi Magyarországon. A napirendi pont keretében *Bak Julianna* a 143. vándorgyűlésről szólva elmondta, hogy a rendezvény 2012. július 6-7. között lesz Miskolcon. A helyszínt a Miskolci Egyetem campusa adja. *Zsuppán Ernő* felvetette, hogy a Küldöttgyűlés kerüljön az első, a terepi programok a második napra, mely javaslatot a szervezők megvizsgálják. *Zambó Péter* javasolta, hogy az esemény rangjának érdekében fogalmazzanak meg javaslatot pl. a baráti vacsorán viselt öltözékre vonatkozóan, a kítűzőkön a valós nevek jelenjenek meg, a zászlótartók öltözéke megfelelő legyen. Többen felvetették a tánczene szükségességének kérdését és a zene hangerejét. *Vissi Géza* kezdeményezte, hogy a bevonuló zene legyen magyar és a programokhoz kapcsolódjon sajtótájékoztató. *Zambó Péter* tájékoztatta a jelenlévőket, hogy a 2013-as Vándorgyűlés szervezésére már idén jelentkezett a Vértesi Erdő Zrt.

Az egyebek napirendi pontban *Zambó Péter* elnök a Nyugat-Magyarországi Régió képviselői számára röviden beszámolt a 2010 májusa óta eltelt időszak eredményeiről és munkájáról. A jövőre vonatkozóan ismertette a tagsági kedvezmények bevezetésével kapcsolatos terveket. Eszerint minden tag kapná az Erdészeti Lapokat, a tagságot tagsági kártya igazolná, mellyel különböző szolgáltatások kedvezményes igénybevételére jogosult a tag (pl. kedvezményes vásárlási lehetőségek vadász- és erdészeti gépboltokban, kedvezményes szállás és ellátás vadászházakban). Az Egyesület anyagi lehetőségeiről szólva kifejtette, hogy szükséges a tagdíj megemlése, mert a 2005 óta változatlan tagdíjból az Egyesület mostani működését sem lehet fenntartani. Az elmúlt 6 év alatt a működési költségek jelentősen megnövekedtek, inflációkövető emelés sem történt. Példaként említette a 600 forintos tagdíj csekken történő befizetését, melyből a kezelési (bank, posta) költségek levonása után csupán

310 forint érkezik az Egyesület számlájára. Az előzetes számítások szerint az Egyesület aktív működésének fenntartásához a nyugdíjasok által évi 4000 Ft, az aktív dolgozók által évi 10 000 Ft körüli tagdíj befizetésére lenne szükség.

A kérdésről kibontakozó érdemi vita során megfogalmazódott, hogy az Erdészeti Lapokat postán, személy szerint kell eljuttatni minden előfizetőhöz, szükséges a korábbi években tapasztalt terjesztési gondok megszüntetése. *Nagy Frigyes* felvetette, hogy a tagdíjmelés az általa képviselt veszprémi helyi csoportban jelentős létszámcsökkenést jelentene. *Nagy Imre* régióképviseelő emlékeztetett, hogy a titkárság költségvetése mellett az OEE rendezvények költségének jelentős részét az erdőgazdaságok és a tagok viselik. *Orbán Tibor* pártoló tagi tanács tagja támogatta az elképzeléseket, javasolta a Lapok árának előző évi szűkített önköltségen történő beszámítását. *Greguss László* tagdíjmelés esetén a taglétszám csökkenésével kapcsolatban nem pesszimista. *Kárpáti László* kedvezmények adása mellett elkerülhetetlennek tartja a tagdíjmelést, tárgyalásokat javasolt a nemzeti park igazgatóságok szolgáltatásainak kedvezményes igénybevételére is. *Zsuppán Ernő* szintén elkerülhetetlennek tartja a tagdíjmelést, és kiemelte, hogy a jövőben a helyi csoportok munkáját kell erősíteni, a szakosztályok életében a tagság kisebb része vesz csak részt. *Mocz András* magánerdős alelnök javaslata szerint a tagdíj nyugdíjasoknál az Erdészeti Lapok postázott önköltségi ára, az aktív tagok esetében ennek kétszerese legyen. *Horváth Ferenc* ezt azzal egészítette ki, hogy a Lapok árának kalkulálásakor ne vegyék figyelembe a hirdetési bevételeket. *Toronyay Péter* hallgatói képviselő a jövődelemmel nem rendelkező tanulók számára reálisnak tartja a havi száz forintos tagdíj mértéket. *Kulcsár Zsolt* felvetette egy kedvezményekre nem jogosító, csak csökkentett tagdíjat fizető „külsős tagi” státusz kialakítási lehetőségének megvizsgálását. *Varga Attila* az emeléssel egyetért, problémának tartja, hogy a korábbi években ez elmaradt, az Erdészeti Lapok tagsági kedvezményként történő küldését azonban problémásnak tartja. *Nagy Imre* régióképviseelő részletfizetési lehetőség beépítését javasolta. A hozzászólások összefoglalásaként *Zambó Péter* elnök elmondta, hogy az Egyesület 2012. évi működésének fenntartásához, az aktív egyesületi élethez szükség van a tagdíj emelésére. Az emelés mértékét az Erdészeti Lapok önköltségi árának figyelembe vételével fogják kidolgozni, megvizsgál-

ják a részletfizetés, a helyi csoportoknak juttatandó éves fix működési költség és a külsős tagi státusz létrehozásának lehetőségeit, emellett megkezdik a tagsági kedvezmények rendszerének felállítását. A december 8-i Küldöttgyűlés előtt az elnökség fenti javaslatok figyelembevételével tárgyalja a kérdést.

Ezt követően a Helyi Csoportok ismertették tevékenységüket. *Kóródi Sándor*, a Győri Államerdészeti Helyi Csoport részéről bemutatta a Hanságról szóló frissen megjelent kiadványt és ismertette a HCS gemenci tanulmányútját. *Kárpáti László* a Soproni HCS havi rendezvényeiről és két kirándulásáról számolt be. Idén részt vesznek még a TAEG Zrt. 60 éves évfordulóján és évzáró rendezvényt terveznek. Hasznos kezdeményezés az Erdész Karitás, melynek során az aktív tagok idős, egyedülálló kollégák rendszeres felkérését vállalják. *Varga László* vezérigazgató beszámolt a Pápai Helyi Csoportnál másnap esedékes választásról, a HCS aktív szerepvállalásáról a vörösiszap katasztrófa erdész károsultjainak megsegítésében. *Zsuppán Ernő* a Szombathelyi HCS kiszámítható negyedéves rendezvényeit ismertette, és beszámolt a közelmúltban lezajlott elnökválasztásról, melynek eredményeként *Bakó Csaba* lett a HCS elnöke. *Szabó Vendel* bejelentette, hogy a Győri Magánerdős HCS-ban *Pintér Csaba* a titkári, ő pedig a gazdasági felelősi tisztségről lemondott, és új helyi csoport alakítását fogják kezdeményezni. *Domokos Gábor* a Soproni Hallgatói HCS részéről kiemelte a brassói magyar egyetemistákkal kialakított kapcsolat jelentőségét, keresik az intézményesítés lehetőségét. *Varga Attila* beszámolt a Nagykanizsai HCS vándorgyűléssel kapcsolatos szervezői munkájáról, és jelezte, hogy elnök- és küldöttválasztás lesz hamarosan a HCS-nál.

Pápai Gábor tájékoztató, hogy a Dunaker Kft. fennállásának évfordulója alkalmából támogatást nyújt az Erdészeti Lapok decemberi lapszámának nyomda- és postázási költségeihez.

A napirendi pontok végén *Zambó Péter* elnök megköszönte az elnökség és a Nyugat-Magyarországi Régió képviselőinek aktív munkáját és az ülést bezárta.

kmf.

Zambó Péter
elnök

Lomniczi Gergely
jegyzőkönyvvezető

Hitelesítők:

Kiss László
általános alelnök

dr. Sárvári János
Könyvtár őr

Szarvaspörkölt szarvashiba nélkül

Az idei nagy soponyai vadhúsfőző versenyen egyesületünket a győri magán-erdős helyi csoport képviselte. *Szabó Vendel* elnök chef semmit nem bízott a véletlenre, mert első kuktáján, *Pintér Csaba* titkáron kívül második kuktának feleségét, *Szabóné Losonczi Gizellát*, harmadiknak *Mogyorósiné Takács Zsuzsannát* is beválogatta a csapatba. A tavalyihoz képest megnövekedett csapatok most is élvezettel keverték, kavartak. A mieink szarvashúst húztak a „kalapból”. Mire a szigorú zsűri főztükhöz ért, már a pálinkáspohár is csordultig töltve várta a saját főzésével a döntőköket. A titkos csodafegyverből kissé több zuttyant a pörköltbe, de aki erősen szereti, annak fenséges ízt varázsoltak a tányérába. Nem beszélve a párját ritkítő pogácsáról. A részvétel a célját elérte, főztünk, ettünk, ittunk, jól éreztük magunkat. Kellenek ezek a sajátos gondokat kiváltó együttlétek.

Kép és szöveg: **Pápai Gábor**

Hubay Miklóstra emlékezem...

93 éves korában elhunyt Hubay Miklós író, műfordító, a hajdani Soproni Egyetemi Színház nagy barátja és tisztelője. Ismeretségünk 1967 tavaszán kezdődött, amikor színre vittük januárban megjelent legújabb egyfelvonásosát, a Zsenik iskoláját. Ragaszkodott ahhoz, hogy az áprilisi ősbemutatón jelen lehessen. Akkor még nem tudtuk, hogy gazdag írói munkásságának ezen szakaszában a rendszer mellőzte. Előadásunkkal minden bizonnyal enyhítettünk háttérbe szorítottóságán, és nagy örömmel fogadta A szifinx, majd évekkel később a Néró a legjobb fiú című darabjainak bemutatását is. Rajongott az amatőr színjátszásért, és nem győzte dicsérni a soproni egyetemisták irodalomszeretetét, amit a Zsenik iskoláját követő író-olvasó találkozón oly lelkesen ecsetelt. A nézőtéren akkor ott volt *dr. Bezzegh László* professor, a Geodézia Tanszék vezetője, *dr. Szabó Dénes* faiparos professor és *Tóth Feri bácsi*, dékáni hivatalvezető is, akikkel élénk párbeszéd alakult ki.

Negyven év múlva találkoztunk ismét a Rádió márványtermében. Jól emlékezett a soproniakra.

Az utolsó találkozás 2010 őszén (fotó: P. Szabados Katalin)

Vidovszky Ferenc erdőmérnök 10 éve alapította meg Öregmalom Színtársulatát Dunaalmáson. Ő beszélt rá, hogy újítsuk fel a mondanivalójában örökké aktuális Zsenik iskoláját. A sors fintora, hogy halála előtt néhány héttel mutattuk be a darabot Dunaalmáson, majd Budajenőn.

Ezúton hívjuk fel a színház- és kultúrakedvelő erdészek figyelmét,

hogyan a színtársulat – előzetes egyeztetés után – örömmel adja elő ismét a darabot – ha hívják. (Az előadás önkéntes adományából származó bevétel a rendezők karitatív célra ajánlhatják fel, pl. Erdészcsillag Alapítvány, rászoruló diákok nyugdíjasok támogatása stb.)

Pápai Gábor

MAVIR Magyar Villamosenergia-ipari Átviteli Rendszerirányító Zártkörűen Működő Részvénytársaság

Az energia irányítója

Megszépül a Szépjuhászné

Együtműködés a MAVIR és a Pilisi Parkerdő között

Drága csapatépítő tréningek helyett közös munka a köz javára – erre szavazott évekkel ezelőtt a MAVIR Magyar Villamosenergia-ipari Rendszerirányító Zrt. (MAVIR) vezetősége, amikor még 2008 őszén kiültetésre kerültek a társaság által adományozott támogatásból vásárolt fácskák a Pilisi Parkerdő területén. Vagyis a mavirosok – élükön Tari Gábor vezérigazgatóval – maguk is részt vettek a 9 ezer tölgyfacsemete

kiültetésében a Szépjuhászné turisztikai pályán. Az ültetést az erdészet kollégák felügyelete mellett sikerült a tervezett határidő fele alatt teljesíteni és a jó példa mellett a jó levegő és hangulat is hozzájárult, hogy azóta már hagyománnyá vált az együtműködés: azóta megújult az átvezető gyalogút és az izmosodó fácskák immár egy felújított játszótér új játszóeszközeivel együtt várják az embercsemeteket.

A MAVIR a hazai villamosenergia-rendszer irányítójaként és a nagy-

szültségszű hálózat tulajdonosaként nem most kezdte a környezettudatos akciókat: évtizedes madárvédelmi tevékenysége és a madárvédelemmel közös műfészkek-telepítési tevékenységének nagy szerepe van abban, hogy Magyarországon megállt a kerecsensólymok fogyatkozása. A Hárs-hegy egyik legnépszerűbb kirándulóhelyének patronálása további lépés élőhelyük felelősségteljes megőrzése és a vállalati kultúra erősítése terén egyaránt.

**Mindenkinek szüksége lehet
segítségre!**

***Boldog karácsonyt és örömeiben
gazdag új esztendőt kívánunk!***

www.stihl.hu
Látogasson el honlapunkra!

ANDREAS STIHL KFT. 2051 Biatorbágy-Budapark, Paul Hartmann u. 4.
Telefon: (06-23) 418-054 · Fax: (06-23) 418-106
www.stihl.hu · E-mail: info@stihl.hu

STIHL®